

Załącznik nr 1

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku

Monitoring „Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie podlaskim na lata 2013 – 2020” za rok 2020

Białystok 2021

WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW:

CIS – Centrum Integracji Społecznej
ES – Ekonomia społeczna
GUS – Główny Urząd Statystyczny
KIS – Klub Integracji Społecznej
KPRES – Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej
LGD – Lokalna Grupa Działania
MRPiPS – Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej
NGO – Organizacje pozarządowe
OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej
OWES – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
OZRSS – Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PES – Podmioty Ekonomii Społecznej
PO KL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
PRFON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PS – Przedsiębiorstwo społeczne
PUP – Powiatowy Urząd Pracy
PUW – Podlaski Urząd Wojewódzki
RKRES – Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej
ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
SI – Spółdzielnia inwalidów
SN – Spółdzielnia niewidomych
SRPS – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
SS – Spółdzielnia socjalna
UMWP – Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
WPRES – Wieloletni Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim na lata 2013-2020
WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej
WUP – Wojewódzki Urząd Pracy
ZAZ – Zakład Aktywności Zawodowej
ZPCh – Zakład Pracy Chronionej

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
Rozdział 1. Założenia metodologiczne monitoringu WPRES za rok 2020.....	6
Rozdział 2. Realizacja Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim na lata 2013-2020 - główne działania.....	8
2.1. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.....	8
2.2. Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej.....	15
2.3. Wojewódzki Urząd Pracy.....	28
2.4. Podlaski Urząd Wojewódzki.....	30
2.5. Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego.....	30
Rozdział 3. Stan ekonomii społecznej w regionie.....	36
3.1. Przedsiębiorstwa Społeczne.....	37
3.2. Spółdzielnie Socjalne.....	44
3.3. Spółdzielnie Inwalidów i Niewidomych.....	45
3.4. Zakłady Pracy Chronionej.....	46
3.5. Jednostki reintegracyjne (CIS, KIS, WTZ, ZAZ).....	49
3.6. Inne podmioty ekonomii społecznej	60
Wnioski	67
Rekomendacje.....	69
Kwestionariusz ankiety.....	71
Spis map, tabel, wykresów.....	75

Wstęp

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku jako jednostka odpowiedzialna za koordynację sektora ekonomii społecznej w województwie podlaskim od lat systematycznie prowadzi monitoring wieloletniego programu rozwoju ekonomii społecznej w województwie podlaskim. Monitoring to stały i systematyczny proces zbierania i analizowania danych, który pozwala na opisanie aktualnego stanu realizacji założeń. Celem monitoringu jest gromadzenie informacji pozwalających na dokonanie oceny stanu realizacji Programu, stanu ekonomii społecznej w regionie, a także weryfikację założonych kierunków działań. Regularny monitoring pozwala obserwować kształtujące się aktualnie postępy w realizacji Programu oraz ukazuje czy zakładane rezultaty są osiągnięte zgodnie z wcześniejszymi założeniami.

Przedmiotowy raport dotyczy monitoringu „Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim na lata 2013-2020” za rok 2020. Program ten został uchwalony w dniu 21 grudnia 2012 roku przez Sejmik Województwa Podlaskiego Uchwałą Nr XXIV/289/12. Jest to dokument strategiczny, który wyznacza podstawowe kierunki działań w regionie mające na celu rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej. W związku ze zmianą sytuacji społeczno – gospodarczej, potrzebą nowych wyzwań w obszarze ekonomii społecznej oraz aktualizacją dokumentów na szczeblu krajowym, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku w 2020 r. dokonał aktualizacji przedmiotowego Programu i w dniu 29 marca 2021 r. Uchwałą Nr XXVIII/366/2021 Sejmiku Województwa Podlaskiego przyjęto zaktualizowany dokument „Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie podlaskim do roku 2027. Ekonomia Solidarności Społecznej”, który będzie obowiązywał w najbliższych latach.

Niniejszy dokument monitoruje zapisy obowiązującego w 2020 r. „Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim na lata 2013-2020”. Dokument składa się z trzech rozdziałów. W pierwszej części przedstawione zostały założenia metodologiczne. W drugim rozdziale opisano działania realizowane na terenie województwa podlaskiego przez kluczowe instytucje realizujące zadania w obszarze ekonomii społecznej tj. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku, Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, Podlaski Urząd Wojewódzki

w Białymstoku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku. Trzecia część opisu poświęcona jest analizie stanu ekonomii społecznej w regionie. Informacje te dotyczą zasobów instytucjonalnych województwa w obszarze ekonomii społecznej, aktywności tych przedsiębiorstw oraz ich działalności społecznej. Raport zakończony jest wnioskami z zabranych informacji oraz rekomendacjami tj. wskazówkami dotyczącymi kwestii, w jakim kierunku powinna rozwijać się ekonomia społeczna w regionie.

Monitorowany rok 2020 to rok specyficzny ze względu na panującą pandemię koronawirusa. Wprowadzone przez władze restrykcje, a co za tym idzie zamrożenie wielu działań dotknęły każdej sfery życia, w tym również sektora ekonomii społecznej. Wśród najbardziej dotkliwych skutków pandemii należy wymienić spowolnienie w gospodarce. Izolacja oraz wszelkiego rodzaju ograniczenia dotkliwie odbiły się na kondycji firm, w tym na przedsiębiorczości społecznej. Spadek liczby klientów, mniejsze przychody i zatory płatnicze dotknęły znaczną część przedsiębiorstw, w tym społecznych. Warto zauważyć, że z powodu pandemii znaczna część podmiotów ekonomii społecznej, zatrudniających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym nie miała możliwości prowadzenia własnej działalności. Szczególnie trudna sytuacja dotyczyła przedsiębiorstw społecznych takich branż jak: gastronomia, turystyka i rekreacja, edukacja czy usługi społeczne. W tym trudnym dla wszystkich okresie szczególnie ważne było zatem podjęcie działań mających na celu ochronę i utrzymanie miejsc pracy stworzonych w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, będących w najtrudniejszej pozycji na rynku pracy. Podmioty wspierające sektor ekonomii społecznej, dostrzegając niezwykle trudną sytuację, w jakiej znalazły się PES, w tym przedsiębiorstwa społeczne, w związku ze stanem epidemii, podjęły działania, mające na celu złagodzenie skutków tej kryzysowej sytuacji. W przedmiotowym dokumencie przedstawiono ogólne informacje na temat sytuacji sektora ekonomii społecznej w dobie pandemii oraz jego wpływu na podmioty ekonomii społecznej w województwie podlaskim. Szczegółowy raport dotyczący „Kondycji sektora ekonomii społecznej w województwie podlaskim w kontekście kryzysu wywołanego epidemią wirusa SARS-CoV-2” zostanie opracowany w drugiej połowie bieżącego roku, a jego wyniki zostaną uwzględnione w raporcie z monitoringu WPRES za rok 2021.

Rozdział 1.

Założenia metodologiczne monitoringu WPRES za rok 2020

Monitoring Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie podlaskim na lata 2013 – 2020 za rok 2020 został opracowany na podstawie **analizy danych zastanych (*desk research*)** oraz **analizy wyników własnych badań uzupełniających**. Dane na temat stanu ekonomii społecznej pozyskano z:

- danych dostępnych na stronach internetowych podmiotów zaangażowanych w realizację działań WPRES,
- danych instytucji publicznych oraz podmiotów ekonomii społecznej,
- Krajowej Rady Spółdzielczej,
- Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych,
- baz danych Głównego Urzędu Statystycznego,
- danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej,
- rejestrów Wojewody,
- danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- danych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej,
- aktualnych raportów badawczych tj. *„Rok w pandemii. Raporty z badań organizacji pozarządowych 2020/2021”*, *„Organizacje pozarządowe wobec pandemii. Raport z badań”*, *„ThinkTank nowa przestrzeń społeczna. Ośrodki wsparcia ekonomii społecznej a Covid-19. Raport badawczy”*, *„Badanie w kontekście kryzysu Przedsiębiorstw Społecznych, wywołanym epidemią wirusa SARS-CoV-2 itp.*

Celem pozyskania danych dotyczących działań realizowanych w obszarze ekonomii społecznej w 2020 r. na terenie województwa podlaskiego przeprowadzono również badanie ankietowe. Narzędziem zastosowanym w badaniu był kwestionariusz ankiety opracowany na potrzeby monitoringu WPRES. Ankieta została przesłana drogą elektroniczną do następujących instytucji:

- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego (Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Departament Rozwoju Regionalnego),
- Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego,

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku,
- Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej z 4 subregionów: białostockiego, suwalskiego, łomżyńskiego i bielskiego.

Monitoringiem został objęty również Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku, który bezpośrednio realizuje zadania Samorządu Województwa Podlaskiego związane z koordynacją i monitorowaniem rozwoju ekonomii społecznej w regionie. Dane z badania ankietowego uzupełnione zostały wywiadami telefonicznymi z przedstawicielami podmiotów ekonomii społecznej tj. przedsiębiorstw społecznych oraz jednostek reintegracji społeczno-zawodowej.

Rozdział 2. Realizacja Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim na lata 2013-2020 w roku 2020 - główne działania

2.1 Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku od dnia 1 kwietnia 2016 roku realizuje projekt pt. „Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie” *współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014 - 2020, Oś Priorytetowa VII Poprawa Spójności Społecznej, Działanie 7.3 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego.*

W ramach Projektu realizowane są cztery zadania:

- tworzenie regionalnych sieci współpracy sektora ekonomii społecznej – sieciowania PES i OWES,
- wspieranie samorządów lokalnych, podmiotów ekonomii społecznej i innych instytucji w tym nauki, biznesu itp. w obszarze ekonomii społecznej,
- upowszechnienie wiedzy i dobrych praktyk obszaru ekonomii społecznej – zwiększenie widoczności ekonomii społecznej w regionie,
- koordynacja regionalnego wieloletniego programu rozwoju ekonomii społecznej.

Z przeprowadzonego monitoringu wynika, że w 2020 r. w ramach pierwszego zadania „*Tworzenie regionalnych sieci współpracy sektora ekonomii społecznej – sieciowania PES i OWES*” zorganizowano:

- **4 jednodniowe spotkania robocze OWES i ROPS**, (1 spotkanie stacjonarne w siedzibie ROPS, 3 spotkania online),
- **specjalistyczne doradztwo dla ROPS i OWES** z zakresu wypracowania jednolitego regulaminu udzielania dotacji na przedsiębiorstwa społeczne (opracowany Regulamin wraz załącznikami),
- **4 warsztaty sieciujące**, w tym 3 jednodniowe spotkanie sieciujące oraz 1 spotkanie dwudniowe (40 godziny dydaktyczne):

- 1) „Praca z osobą z problemem alkoholowym w podmiotach ekonomii społecznej” – 7.10.2020 r.
- 2) „Współpraca z rodzicami podopiecznych/uczestników WTZ/ZAZ” - 16.09.2020 r.
- 3) „Zarządzanie zespołem osób pracujących w podmiotach ekonomii społecznej” 03-04.09.2020 r.
- 4) „Komunikacja z osobą z zaburzeniami psychicznymi w podmiotach ekonomii społecznej” - 20.08.2020 r.

W ramach zadania drugiego „*Wspieranie samorządów lokalnych, podmiotów ekonomii społecznej i innych instytucji w tym nauki, biznesu itp. w obszarze ekonomii społecznej*” zorganizowano:

- **3 jednodniowe warsztaty** (24 godziny dydaktyczne): „Budowanie zespołu w podmiotach ekonomii społecznej”, „Społeczne zamówienia publiczne – szansa dla podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych, na realizację zamówień publicznych”, „Rozliczanie przez rezultaty realizacji zadań pożytku publicznego szansą dla rozwoju ekonomii społecznej”,
- **1 dwudniowe warsztaty** (16 godzin dydaktycznych): „Komunikacja ekonomii społecznej w Internecie – know how i dobre praktyki”,
- **zrealizowano 300 godzin doradztwa** z dwóch zakresów: zamówienia publiczne (68 godzin) oraz opracowanie i aktualizacja dokumentów strategicznych (232). W efekcie świadczonego doradztwa w 2020 r. w 10 dokumentach strategicznych wprowadzono zapisy dotyczące ekonomii społecznej.
- zrealizowano Turniej Debat.

W ramach zadania trzeciego „*Upowszechnienie wiedzy i dobrych praktyk obszaru ekonomii społecznej – zwiększenie widoczności ekonomii społecznej w regionie*” zrealizowano:

- **IX Podlaskie Targi Ekonomii Społecznej pn. „Jarmark Rozmaitości”**. Targi odbyły się 20 września 2020 r. Podczas Targów zaprezentowało się 25 podmiotów ekonomii społecznej z całego województwa.
- **Podczas IX Podlaskich Targów Ekonomii Społecznej wręczono certyfikaty Znaku Jakości „Zakup prospołeczny”**.

W 2020 r. prawo do posługiwania się certyfikatem „Zakup Prospołeczny” otrzymali:

1. **Fundacja Dwa Serca** - usługi opiekuńczo bytowe dla osób w podeszłym wieku, przewlekle chorym i **niepełnosprawnym**;
2. **Spółdzielnia Socjalna „Hańcza”** - usługi cateringowe – przygotowanie i dostarczanie gotowych posiłków, dań oraz napoi dla odbiorców zewnętrznych;
3. **Przedsiębiorstwo Społeczne DOM Sp. z o.o.** - usługi cateringowe – przygotowanie i dostarczanie gotowych posiłków, dań oraz napoi dla odbiorców zewnętrznych.

Ponadto odnowiono certyfikaty jakości podmiotom ekonomii społecznej, takim jak:

1. **Centrum Integracji Społecznej w Grajewie** - usługi opiekuńcze nad osobami starszymi i chorymi, usługi porządkowe, rękodzieło okolicznościowe, rękodzieło świąteczne,
2. **Spółdzielnia Socjalna Jedyneczka w Suwałkach** - żłobek niepubliczny „Jedyneczka”,
3. **Zakład Aktywności Zawodowej Argenta w Łomży** - torby zakupowe: bawełniane i poliestrowe,
4. **Centrum Integracji Społecznej w Augustowie** - zakładanie i pielęgnacja terenów zieleni, ukwieceń i ogrodów,
5. **Spółdzielnia Socjalna KoFiSport** - pozaszkolne formy działalności sportowej, obozy sportowe, spływy kajakowe,
6. **Centrum Integracji Społecznej Żelazna Stowarzyszenie Ku Dobrej Nadziei** - prowadzenie kawiarni „W starym Kinie”, wyrób i sprzedaż wyrobów rękodzielniczych,
7. **Stowarzyszenie Kontakt Miast Białystok – Eindhoven z Białegostoku** - sprzedaż przedmiotów z darowizn w sklepie „Pod Wiatrakami”,
8. **Spółdzielnia Socjalna Poezja Smaku z Czarnocina** - usługi cateringowe,
9. **Zakład Aktywności Zawodowej Sowa w Lipniaku** - usługi hotelarskie, usługi gastronomiczne i cateringowe, produkcja ciast, wyroby rękodzieła,
10. **Zakład Aktywności Zawodowej „My Dla Innych” w Białymstoku** - zaproszenia na ślub i wesele, oraz dekoracje weselne, kartki okolicznościowe, torby z banerów, recyklingowe produkty uszyte na maszynie do szycia, znaczki reklamowe na agraftce w rozmiarze 56 mm,

11. Centrum Turystyczno-Rehabilitacyjne Zakład Aktywności Zawodowej Krzyżewo - usługi noclegowe, usługi gastronomiczne, usługi rehabilitacyjne, usługi rekreacyjne.

12. Zakład Aktywności Zawodowej „WYTWÓRNIA” - produkcja makaronu świeżego

13. Fundacja Działań Lokalnych LOGOS w Wierzbowie (gm. Śniadowo) - sklep z wyrobami medycznymi i ortopedycznymi, usługi rehabilitacyjne

14. Spółdzielnia Socjalna „Ostoja” - świadczenie usług opiekuńczych na terenie gminy i miasta Sokółka

15. Przedsiębiorstwo Społeczne “Pierniki z Podlasia” Sp. z o.o. - produkcja pieczywa: produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek (pieczenie i zdobienie pierników), warsztaty robienia pierników.

16. Spółdzielnia Socjalna SUKURS - porady dietetyczne z analizą składu ciała; zajęcia prozdrowotne, w tym ruchowe dla osób starszych, zdrowy kręgosłup; zajęcia edukacyjno-terapeutyczne dla dzieci i z zaburzeniami rozwoju; grupy wsparcia dla rodziców.

Łącznie w województwie podlaskim certyfikat Znaku Jakości „Zakup Prospołeczny” posiada 19 podmiotów ekonomii społecznej.

- **Produkcja dwóch spotów radiowych promujących obszar ekonomii społecznej wśród mieszkańców województwa podlaskiego.** Każdy ze spotów trwa 30 sekund oraz różni się treścią.
- **Emisja dwóch spotów radiowych promujących obszar ekonomii społecznej.** Emisja spotów zaplanowana była przez okres 3 miesięcy (wrzesień, październik, listopad), naprzemiennie, dwa spoty w ciągu dnia. Ze względu na sytuację pandemiczną w kraju i brak możliwości realizacji innych działań okres emisji został wydłużony o miesiąc grudzień. Spoty emitowane były w Radiu Białystok.
- **Stoiska promocyjne w galerii handlowej.** W ramach projektu została wynajęta powierzchnia w celu umożliwienia podmiotom ekonomii społecznej promocji oraz sprzedaży produktów. Podmioty miały możliwość zaprezentowania i sprzedaży swoich produktów w okresie przedświątecznym (11-13.12.2020 r.) W Centrum Handlowym AUCHAN Hetmańska w Białymstoku. Z możliwości promocji i sprzedaży swoich produktów skorzystało 14 podmiotów ekonomii społecznej:

- 1) **Fundacja Inny Świat Rodziny**, Białystok, ul. Zgodna 11/C3 – ozdoby bożonarodzeniowe;
- 2) **ZAZ My dla Innych**, Białystok, ul. Antoniuk Fabryczny 34 – ozdoby bożonarodzeniowe;
- 3) **WTZ Bielsk Podlaski, Caritas Diecezji Drohiczyńskiej**, Bielsk Podlaski, ul. Żwirki i Wigury 4 - ozdoby bożonarodzeniowe;
- 4) **Stowarzyszenie Pomocy Szansa Warsztat Terapii Zajęciowej nr 2**, Stare Racibory 4, gm. Sokoły - ozdoby bożonarodzeniowe;
- 5) **Fundacja Naszpikowani**, Białystok, ul. Sienkiewicza 46 - ozdoby bożonarodzeniowe;
- 6) **Przedsiębiorstwo Społeczne OKIENKO**, Białystok, ul. Żelazna 23 - ozdoby bożonarodzeniowe oraz przedmioty ze sklepu przekazywane przez darczyńców;
- 7) **Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”**, Białystok, ul. Grunwaldzka 76 - ozdoby bożonarodzeniowe oraz przedmioty ze sklepu przekazywane przez darczyńców;;
- 8) **DOM Sp. z o.o.**, Sokółka, ul. Kryńska 41- garmażerka (pasztety, rolady);
- 9) **Caritas Archidiecezji Białostockiej, WTZ w Mońkach**, Mońki, Al. Niepodległości 3 - ozdoby bożonarodzeniowe;
- 10) **3MAM CUKRY Fundacja dla dzieci z cukrzycą**, Białystok, ul. Pietrasze 19 - ozdoby bożonarodzeniowe;
- 11) **Naturall Sp. z o.o.**, Łomża, ul. Wojska Polskiego 28 – eko żywność (kasze, mąki itd.);
- 12) **Stowarzyszenie Kontakt Miast Białystok-Eindhoven**, Białystok ul. Boruty 19 - ozdoby bożonarodzeniowe oraz przedmioty ze sklepu przekazywane przez darczyńców;
- 13) **Spółdzielnia Socjalna SUKURS w Zaściankach**, ul. Słoneczna 9A, Zaścianki – ozdoby bożonarodzeniowe, pierniki świąteczne;
- 14) **Earth-Heart Przedsiębiorstwo Społeczne Sp. z o. o.**, Białystok, ul. Krasnoludków 22 – naturalne kosmetyki (mydła, kremy itd.) oraz biżuteria.

W ramach zadania „*Koordynacja regionalnego wieloletniego programu rozwoju ekonomii społecznej*” przeprowadzono:

- **2 jednodniowe spotkania RKRES** - Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej,
- **aktualizacja WPRES** - Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim na lata 2013-2020 – przekazanie do Biura Zarządu
- **zlecono usługę ekspercką** dot. opracowania ekspertyzy w zakresie ekonomii społecznej w obszarze społecznym, gospodarczym i instytucjonalnym pn. Poradnik dla przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej na temat radzenia w sytuacjach kryzysowych
- **opracowano Monitoring** „Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie podlaskim na lata 2013 – 2020” za rok 2019

Ze względu na sytuację wywołaną koronawirusem oraz związanymi z tym obostrzeniami niektóre działania zaplanowane do realizacji na rok 2020, za zgodą Instytucji Zarządzającej zostały przeniesione na rok 2021. Nie możliwa była realizacja działań takich jak wizyty studyjne czy udział w Forum Inicjatyw Lokalnych, organizacja stacjonarnych warsztatów, seminarium, spotkania sieci tematycznej OWES i ROPS. Wygenerowane oszczędności zostały wydatkowane na mechanizm zakupowy tj. wsparcie podmiotów ekonomii społecznej, które w związku z trwającą pandemią znalazły się w trudnej sytuacji. Celem zebrania informacji o sytuacji podmiotów ekonomii społecznej w województwie podlaskim przeprowadzono rozpoznanie wśród podmiotów ekonomii społecznej (PES) diagnozując ich obecną sytuację oraz potrzeby w zakresie środków ochrony osobistej oraz płynów dezynfekujących. Zapotrzebowanie na rękawiczki, maseczki jednorazowe oraz wielokrotnego użytku, przyłbice, fartuchy ochronne, płyny dezynfekujące do rąk i powierzchni zgłosiło 49 PES z terenu województwa podlaskiego (12 CIS, 3 KIS, 17 PS, 15 WTZ, 2 ZAZ). W związku z powyższym ROPS w Białymstoku przeznaczył środki finansowe na ich zakup w PES z terenu województwa podlaskiego. Ze względu na najkorzystniejsze oferty cenowe do realizacji zamówienia wybrano następujące PES: ZAZ „MY DLA INNYCH” w Białymstoku, ZAZ „ARGENTA” w Łomży, ZAZ „SOWA” w Lipniaku, WTZ Caritas Diecezji Drohiczyńskiej w Bielsku Podlaskim, Fundacja Działań Lokalnych LOGOS w Łomży. Podmiotom ekonomii społecznej przekazano 242 opakowania rękawic (po 100 szt.), 832

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

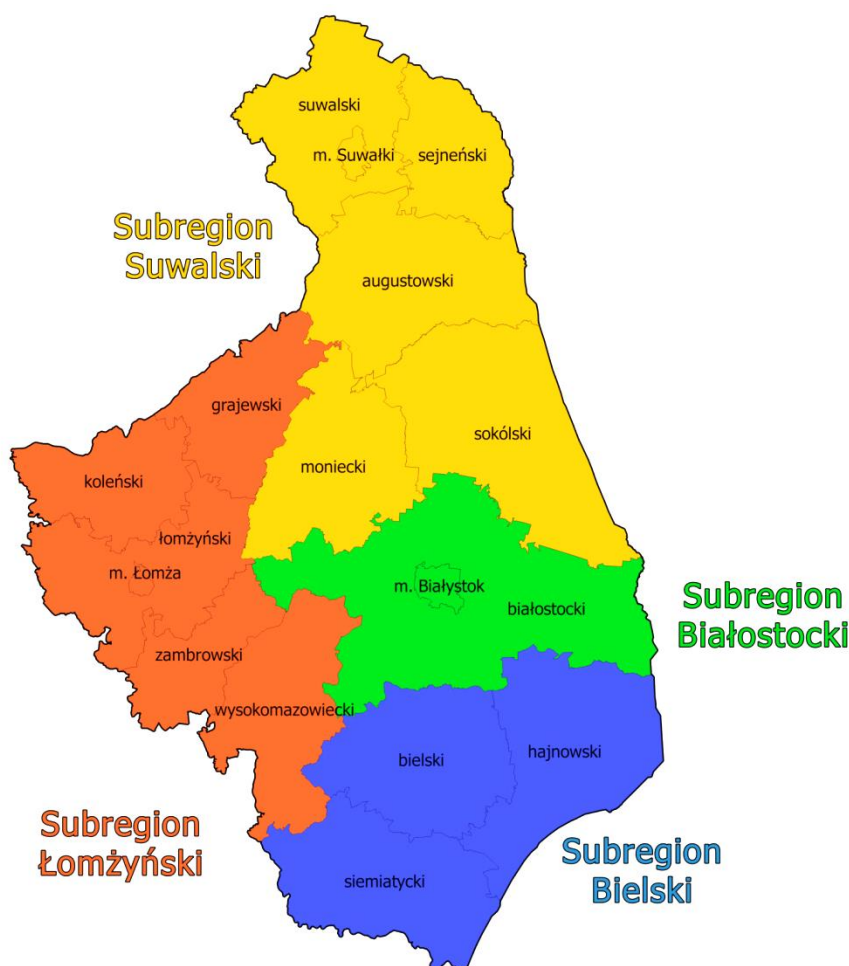
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

przyłbice, 350 fartuchów ochronnych, 7450 maseczek jednorazowych, 3260 maseczek wielokrotnego użytku, 105 płynów do powierzchni (5 litrowych) oraz 35 płynów do rąk (5 litrowych). Całkowity koszt przeznaczony na ten cel to 78 581,22 zł. Część niewykorzystanych środków finansowych przeznaczono na wydłużenie emisji spotu reklamowego oraz na zakup sprzętu komputerowego dla pracowników merytorycznych Biura Projektu, celem efektywnej pracy zdalnej.

2.2 Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej

Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej to podstawowe instytucje wspierające przedsiębiorstwa społeczne, których główną rolą jest świadczenie usług doradztwa dla istniejących podmiotów ekonomii społecznej oraz prowadzenie szkoleń skierowanych do osób zainteresowanych założeniem przedsiębiorstwa społecznego czy ekonomizacją swojej organizacji pozarządowej. W 2020 r. województwo podlaskie podzielone było na cztery subregiony. Na poniżej mapce wyróżniono obszary wsparcia udzielanego przez poszczególne OWES-y.

Mapka 1. Podział województwa podlaskiego na subregiony w województwie podlaskim w 2020 r.

Źródła: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono informacje na temat realizatorów projektów OWES w województwie podlaskim w 2020 r.:

Subregion Suwalski

- Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Suwałkach** realizowany przez Agencję Rozwoju Regionalnego ARES S.A. w Suwałkach (lider) oraz Fundację Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach.

Subregion Bielski

- Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w subregionie bielskim** realizowany przez Fundację Biznes i prawo (lider) w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Europartner Akademicki Klub Integracji Europejskiej w Białymstoku oraz Powiatem bielskim.

Subregion Łomżyński

- Rozwój Ekonomii Społecznej** realizowany przez Stowarzyszenie Europartner Akademicki Klub Integracji Europejskiej w Białymstoku (lider) w partnerstwie z powiatem zambrowskim i powiatem kolneńskim.

Subregion Białostocki

- Białostocki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej** realizowany przez Fundację Biznes i Prawo w Białymstoku (lider) w partnerstwie z Podlaską Federacją Organizacji Pozarządowych oraz Podlaskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Białymstoku.

W obliczu kryzysu wywołanego pandemią COVID – 19, podmioty wspierające sektor ekonomii społecznej, w tym ośrodki wsparcia ekonomii społecznej zmuszone były dostosować swoje działania do zaistniałej sytuacji, tak aby oferowana pomoc i wsparcie były odpowiednie do nowej rzeczywistości. OWES-y pełniły kluczową rolę we wdrażaniu instrumentów wsparcia dla sektora ekonomii społecznej. Prowadziły one doradztwo dla istniejących podmiotów, jak również same były operatorem środków, na przykład w ramach mechanizmu zakupowego, poprzez:

- zamówienia produkowanych przez PES i PS środków ochrony osobistej (np. maseczek ochronnych, przyłbic) i przekazywanie ich nieodpłatnie placówkom służby zdrowia,

placówkom całodobowej opieki w pomocy społecznej, pieczy zastępczej, systemu oświaty, innym jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej oraz służb publicznych uczestniczących w działaniach na rzecz przeciwdziałania skutkom wystąpienia COVID-19;

- zamówienia usług cateringowych (przygotowanie i dostarczenie posiłków) świadczonych przez PES i PS na potrzeby pracowników służby zdrowia, placówek całodobowej opieki w pomocy społecznej, pieczy zastępczej, systemie oświaty oraz innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- zamówienia usług cateringowych (przygotowanie i dostarczenie posiłków) świadczonych przez PES i PS oraz przekazywanie ich nieodpłatnie osobom w trudnej sytuacji w związku z wystąpieniem COVID-19 (osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami, dzieciom korzystającym dotychczas z darmowych posiłków w szkołach, osobom przebywającym w miejscach odosobnienia w związku z potrzebami izolacji lub kwarantanny i osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w społeczności lokalnej);
- zamówienia w PES i PS środków higienicznych (np. dezynfekujących), przekazywanie ich nieodpłatnie placówkom służby zdrowia, placówkom całodobowej opieki w pomocy społecznej, pieczy zastępczej, systemie oświaty, innym jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej oraz służb publicznych uczestniczących w działaniach na rzecz przeciwdziałania skutkom wystąpienia COVID-19;
- zamówienia usług społecznych, świadczonych w społeczności lokalnej, w szczególności usług opiekuńczych i asystenckich dla osób, które dotychczas były objęte opieką w instytucjach (placówkach całodobowych i dziennych) lub wymagających takiej opieki w związku z sytuacją epidemiologiczną w kraju, wraz ze środkami ochrony osobistej dla pracowników realizujących usługi;
- organizacja i wynajem miejsc całodobowych z przeznaczeniem na pobyt w trakcie kwarantanny, a także na pobyt personelu ochrony zdrowia i innych służb społecznych albo z przeznaczeniem na czasowe zmniejszenia liczby osób w placówkach całodobowych;
- zamówienie usług czyszczenia, odkażania budynków i przestrzeni publicznych;

- inne usługi i zamówienia towarów, których potrzeby użycia bądź stosowania mogą pojawić się wraz z rozwojem sytuacji epidemiologicznej w kraju, a których produkcja, dystrybucja, świadczenie nie jest ograniczone innymi prawnymi regulacjami dotyczącymi stanu epidemii.

Z informacji ROPS wynika, iż łącznie na mechanizm zakupowy w 2020 r. OWES wydatkowały łącznie 213.478,32 zł, z czego z subregionu białostockiego – 99.480,00 zł, z subregionu bielskiego - 91.118,32 zł, z subregionu łomżyńskiego – 4.100 zł, z subregionu suwalskiego – 18.780,00 zł. Warto zauważyć, że nie wszystkie PS są w stanie realizować usługi w zakresie mechanizmu zakupowego. Z danych OWES wynika, iż jedynie 27 PS (32%), działa w branżach, w których można go zastosować. W związku z tym słusznym wydaje się wsparcie także pozostałych branż m.in. budownictwa, motoryzacji czy informatyki.

Obok działań pomocowych niezbędnych do realizacji w sytuacji pandemii OWES-y realizowały również swoje działania projektowe, polegające na kompleksowym wsparciu podmiotów ekonomii społecznej, jak również tworzeniu nowych miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem zebrania informacji nt. zrealizowanych w 2020 r. wskaźników do wszystkich OWES skierowano kwestionariusz ankiety. W poniższym opisie przedstawiono informacje o działaniach zrealizowanych przez poszczególne Ośrodki w 2020 r. wpisujące się w „*Wieloletni Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim na lata 2013-2020*”.

Priorytet I. Promocja i edukacja ekonomii społecznej

Z monitoringu wynika, że na terenie subregionów województwa podlaskiego w 2020 r. w ramach *promocji i edukacji ekonomii społecznej* Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej podejmowały szereg działań.

Białostocki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej prowadzony był przez Fundację Biznes i Prawo w Białymstoku (lider) w partnerstwie z Podlaską Federacją Organizacji Pozarządowych oraz Podlaskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Białymstoku. Dane pozyskane w drodze monitoringu informują, iż w ramach promocji ekonomii społecznej w **subregionie białostockim** podejmowano następujące działania:

- + promowano Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej wśród PES i PS,
- + prowadzono kampanię promocyjną dotyczącą możliwości pozyskania wsparcia skierowaną do PES w ramach tzw. mechanizmów zakupowych,
- + promowano działania z obszaru ekonomii społecznej na stronie podlaskiengo.pl.

Analiza danych pozyskanych z Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej z terenu **subregionu suwalskiego** dowodzi, że w monitorowanym okresie na terenie subregionu realizowano również wiele działań promocyjno-edukacyjnych. Wśród nich wymienia się:

- + animacje indywidualne dla osób fizycznych: 267 UP,
- + animacje indywidualne dla instytucji: 55,
- + spotkania edukacyjno-integracyjne – 11 grup,
- + seminarium – 1,
- + Mobilne Punkty Informacyjne – 4: Przerośl, Knyszyn, Sokółka, Dąbrowa Białostocka.

Na terenie **subregionu łomżyńskiego** OWES realizował zadania zarówno w obszarze promocji, jak i edukacji. Realizowano następujące działania:

- + Fundacja Działań Lokalnych Logos i Fundacja Ja i Ty zostały uhonorowane Certyfikatem Jakości w ramach konkursu „Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej 2020. OWES informował podmioty o konkursie w formie e-mailowej, publikował na facebooku informacje o podmiotach oraz redagował artykuły promocyjne,
- + Zapoczątkowano kampanię społeczną, która dotyczyła tzw. „Mechanizmu zakupowego” dla przedsiębiorstw społecznych,
- + Miasto uwzględniło nowe zadanie odnośnie osób z niepełnosprawnością. OWES zgłaszał uwagi do Rocznej Programu Współpracy Miasta Łomża z organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2021 rok,
- + Doradca kluczowy Tomasz Wróblewski został powołany do Łomżyńskiej Rady Pożytku Publicznego celem reprezentowania podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych,

- ✚ Wykonano oraz rozpowszechniono katalogi-albumy dotyczące funkcjonowania Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w Subregionie Łomżyńskim,
- ✚ Zorganizowano V Galę Ekonomii Społecznej,
- ✚ Udzielano wsparcia inicjatywom zgłaszanym przez Łomżyńską Radę Osób z Niepełnosprawnością oraz zorganizowano I Łomżyński Piknik Integracyjny Osób z Niepełnosprawnością „Bądźmy Razem, JA i TY”,
- ✚ Zorganizowano spotkanie z Panią Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Marleną Małąg. Pani Minister wręczyła wyróżnienia dla Stanisława Kaseja - działalność na rzecz środowiska seniorów; Jarosławowi Kaja – za działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz Tomaszowi Wróblewskiemu za zaangażowanie w rozwój ekonomii społecznej i III sektora,
- ✚ Zorganizowano wizytę Wicemarszałka Województwa Podlaskiego Marka Olbrysia w Spółdzielni socjalnej Alexis. Spółdzielnia Alexis otrzymała wsparcie od Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w Łomży na utworzenie nowych miejsc pracy. Dodatkowo spółdzielnia realizuje projekty z Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży oraz z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łomży,
- ✚ Zorganizowano prace remontowe w biurze Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w Łomży, które wykonali podopieczni Centrum Integracji Społecznej w Piątnicy,
- ✚ Informowano o działalności przedsiębiorstw społecznych: epidemia koronawirusa wszystkich mobilizuje do działania. Spółdzielnia Socjalna „Alexis” w Łomży postanowiła przyłączyć się i wesprzeć walkę z COVID-19. Pracownicy Spółdzielni Socjalnej „Alexis” postanowiły porzucić dotychczasowe obowiązki i zaczęły produkcje maseczek ochronnych, które mają chronić zdrowie lokalnej społeczności,
- ✚ Pomoc przy organizacji wizyt studyjnych: Studenci z Ukrainy, którzy uczęszczają do Uczelni Jańskiego odwiedzili przedsiębiorstwo społeczne Fundacja Ja i Ty.

Na terenie **subregionu bielskiego** OWES prowadził następujące działania promocyjno-edukacyjne:

- ✚ Rozpoczęto prace nad nagrywaniem spotów promujących PES/PS oraz ekonomię społeczną. Zorganizowano spotkania z przedstawicielami PES/PS działającymi w subregionie, z którymi nagrywano spoty informujące o korzyściach płynących z działalności w ekonomii społecznej, dla osób zagrożonych wykluczeniem

społecznym lub ubóstwem. Wskazywano szanse płynące z zatrudnienia w PES i PS zarówno dla kobiet i mężczyzn jak i osób z niepełnosprawnościami,

- ✚ Rozpoczęto prace nad stworzeniem artykułów prasowych mających na celu promocję ekonomii społecznej oraz PES/PS funkcjonujących na terenie subregionu bielskiego,
- ✚ W związku z epidemią koronawirusa, zaplanowane targi ekonomii społecznej nie zostały zorganizowane. Oszczędności wynikające z tego zadania zostały przeznaczone na sfinansowanie wsparcia PES/PS w zakresie przeciwdziałania skutkom epidemii COVID-19 w ramach mechanizmów zakupowych,
- ✚ Dnia 29.02.2020 r. odbyło się spotkanie Animatora OWES w gminie Kleszczele. W spotkaniu wzięły udział 33 osoby. Animator OWES przeprowadzał również zdalnie spotkania dotyczące inicjowania powstawania grup inicjatywnych, inicjowania i wspierania powstawania grup osób instytucji, zamierzających rozpocząć działalność w formie PES w ramach umówionych spotkań,
- ✚ Na stronie internetowej OWES www.przedsiębiorczybielsk.pl umieszczano informacje dotyczące aktualnej oferty OWES, wydarzeń z zakresu ES, grantów i konkursów dotacyjnych. Zamieszczano także różne ważne dla NGO informacje w grupie na facebooku pn. Subregionalny Węzeł NGO (Siemiatycze - Bielsk Podlaski - Hajnówka) <https://www.facebook.com/groups/1085068348194767/>.

Analiza wartości wskaźników zrealizowanych w 2020 r. przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej w województwie podlaskim wskazuje na fakt, iż we wszystkich subregionach województwa podlaskiego prowadzono działania upowszechniające wiedzę i informacje o ekonomii społecznej oraz dobrych praktykach. Jednym z takich zadań jest tworzenie oraz rozsyłanie newsletterów. Z danych liczbowych, które zaprezentowano w poniższej tabeli wynika, że w monitorowanym roku 3 Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej tj. z subregionu białostockiego, suwalskiego i łomżyńskiego realizowały to działanie. Łącznie wysłano 75 newsletterów. Liczba ta była zdecydowanie niższa niż rok wcześniej (w 2019 r. wysłano 1194 newslettery).

Tabela 1. Liczba działań upowszechniających wiedzę i informacje o ekonomii społecznej oraz dobrych praktykach na terenie województwa podlaskiego w 2020 r.

Wskaźnik	Subregion				
	białostocki	suwalski	łomżyński	bielski	Suma
Liczba wysłanych Newsletterów	4	8	64	0	76
Liczba spotkań, konferencji i innych wydarzeń informacyjno – edukacyjnych skierowanych do mieszkańców regionu i otoczenia ekonomii społecznej	1	272	1	1	275
Liczba uczestników tych wydarzeń	150	470	250	33	903

Monitoring wykazał, iż w 2020 r. zorganizowano łącznie 275 spotkań, konferencji i innych wydarzeń informacyjno – edukacyjnych skierowanych do mieszkańców regionu i otoczenia ekonomii społecznej. Rok wcześniej liczba tych działań była zdecydowanie niższa – 151. Uczestnikami tych spotkań w monitorowanym roku były 903 osoby. Rok wcześniej, pomimo niemal dwukrotnie niższej liczby szkoleń, liczba ich uczestników była diametralnie wyższa tj. 6386 osób.

W ramach priorytetu **Promocja i edukacja ekonomii społecznej** Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej realizowały również działania mające na celu budowanie więzi podmiotów ekonomii społecznej z samorządami terytorialnymi. Monitoring WPRES wykazuje, że na terenie województwa podlaskiego działaniami z obszaru ekonomii społecznej objęto łącznie 33 samorzady terytorialne. Rok wcześniej liczba samorządów objętych wsparciem to 183. OWES-y swoje działania kierowały również do organizacji pozarządowych. Łącznie w 2020 r. w działania z obszaru ekonomii społecznej zaangażowanych było 69 organizacji pozarządowych. W roku 2019 liczba takich NGO wyniosła 270.

Tabela 2. Liczba podmiotów z terenu województwa podlaskiego objętych działaniami OWES w 2020 r.

Wskaźniki	Subregion				
	białostocki	suwalski	łomżyński	bielski	Suma
Liczba podlaskich samorządów terytorialnych, których przedstawiciele objęci zostali działaniami z obszaru ekonomii społecznej	0	28	1	4	33
Liczba organizacji pozarządowych, których przedstawiciele objęci zostali działaniami z obszaru ekonomii społecznej	27	7	-	35	69
Liczba organizacji pozarządowych, które na skutek wsparcia OWES rozpoczęły działalność gospodarczą	0	0	0	0	0
Liczba przedsiębiorstw, których przedstawiciele objęci zostali działaniami z obszaru ekonomii społecznej	0	20	-	0	20

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji OWES-ów

Priorytet II. Rozwój działających przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej oraz tworzenie nowych

W ramach *priorytetu II Rozwój działających przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej oraz tworzenie nowych OWES* działający w 2020 r. na terenie **subregionu białostockiego** prowadził w monitorowanym okresie następujące działania:

- informowano podmioty o możliwości skorzystania z otrzymania dotacji na utworzenie nowych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach społecznych, nowopowstałych przedsiębiorstwach społecznych oraz podmiotach ekonomii społecznej przekształconych w przedsiębiorstwa społeczne,
- informowano podmioty o możliwości skorzystania z form wsparcia w ramach OWES,
- przeprowadzono szkolenia dla grup inicjatywnych z zakresu tworzenia przedsiębiorstw społecznych,

- przeprowadzono nabór wniosków o udzielenie wsparcia finansowego na utworzenie nowych miejsc pracy,
- podpisano umowy w ramach tzw. mechanizmów zakupowych,
- informowano podmioty o możliwości skorzystania z KFS,
- prowadzono doradztwo skierowane do podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych,
- organizowano spotkania inicjujące powstawanie grup inicjatywnych, inicjowano i wspierano powstawania grup osób i instytucji zamierzających rozpocząć działalność w formie podmiotów ekonomii społecznej,

W przypadku **subregionu suwalskiego** w 2020 r. OWES realizował usługi biznesowe: prowadził analizę kondycji firmy, badał potrzeby, określał cele oraz zasady wsparcia, omawiał pomysły biznesowe oraz kompetencje, prowadził doradztwo branżowe, identyfikował nisze rynkowe.

Z danych pozyskanych w drodze monitoringu wynika, że w ramach rozwoju działających przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej w 2020 r. na terenie **subregionu łomżyńskiego** realizowano następujące działania:

- informacyjne dotyczące możliwości skorzystania z różnych form wsparcia zaproponowanych przez instytucje centralne: ówczesne Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- kojarzono podmioty odnośnie działalności gospodarczej np. poinformowanie Urzędu Miejskiego w Łomży o możliwości zamawiania maseczek w spółdzielni socjalnej Alexis - realizacja zamówień przez instytucje podległe tj. Mpwik itp.,
- zlecenie zamówień dla podmiotów ekonomii społecznej np. spółdzielnia socjalna Poezja Smaku otrzymała zamówienie na dostarczanie cateringu w ramach projektu realizowanego na rzecz seniorów w Łomży,
- pomoc doradcza dla podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych,
- pomoc merytoryczna kadry OWES przy aplikowaniu w konkursach miejskich oraz ogólnokrajowych np. FIO, ASOS, PROO,
- informowanie przedsiębiorstw społecznych o możliwości składania zapytań ofertowych w konkursach na dożywianie ubogich mieszkańców Łomży: Spółdzielnia socjalna Poezja Smaku, Spółdzielnia socjalna Łomżanka, Fundacja Zdrowa Żywność,

- zamówienie środków ochrony osobistej tj. maseczek, płynów, mydła dla kadry OWES od przedsiębiorstw społecznych np. Fundacja Ekołomża,
- informowanie podmiotów o możliwości skorzystania z Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Na terenie **subregionu bielskiego** realizowano następujące działania rozwijające działalność przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej:

- prowadzono spotkania z grupami inicjatywnymi mające na celu założenie PES lub PS,
- prowadzono szkolenia dla grup inicjatywnych w wyniku, których powstały PS, które otrzymały wsparcie w zakresie dotacji, jak również doradztwa ogólnego i specjalistycznego,
- świadczone doradztwo ogólne oraz specjalistyczne dla istniejących PES, PS, zachęcając PES do ekonomizacji i pozyskania dotacji na zatrudnione osoby z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Jednym ze wskaźników WPRES jest liczba przedsiębiorstw społecznych, w tym nowoutworzonych, których przedstawiciele objęci zostali działaniami z obszaru ekonomii społecznej. W 2020 r. na terenie województwa podlaskiego wsparciem OWES objęto 11 PS (2 z terenu subregionu białostockiego, 2 – suwalskiego i 7 bielskiego).

Z danych pozyskanych z Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej wynika, że w 2020 r. na terenie województwa podlaskiego następujące podmioty udzielały pożyczek i/lub poręczeń dla PES:

- Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach,
- Spółdzielnia Socjalna Alexis,
- Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach,
- Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT w Suwałkach,
- Starostwo Powiatowe Suwałki,
- Starostwo Powiatowe Augustów,
- Starostwo Powiatowe Mońki,
- Starostwo Powiatowe Sejny,
- Starostwo Powiatowe Sokółka,
- Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych w Białymstoku.

Monitoring wykazuje, iż jednym z zadań OWES jest wzmocnianie istniejących oraz tworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej. W poniższej tabeli przedstawiono informacje o nowoutworzonych podmiotach ekonomii społecznej w 2020 r. z podziałem na subregiony.

Tabela 3. Liczba nowoutworzonych PES z podziałem na subregiony w 2020 r.

Subregion	białostocki	suwalski	łomżyński	bielski	Suma
Liczba nowoutworzonych PES, w tym:	7	0	2	0	9
<i>CIS</i>	0	0	1	0	1
<i>KIS</i>	0	0	0	0	0
<i>SS</i>	0	0	0	0	0
<i>WTZ</i>	0	0	0	0	0
<i>ZAZ</i>	0	0	0	0	0
<i>NGO</i>	7	0	1	0	8
<i>Inne (spółki non-profit, koło gospodyń wiejskich)</i>	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji OWES-ów

Dane liczbowe informują, iż w monitorowanym roku na terenie województwa podlaskiego ośrodki wsparcia ekonomii społecznej utworzyły łącznie 9 nowych PES.

Priorytet III. Wzmocnienie i rozwój koordynacji i współpracy instytucjonalnej w obszarze ekonomii społecznej

W ramach priorytetu III OWES z **subregionu białostockiego** w 2020 r. podejmował następujące działania:

- współpraca z Regionalnym Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej,
- współpraca z innymi Ośrodkami Wsparcia Ekonomii Społecznej z terenu województwa podlaskiego,
- doradztwo skierowane do PES/PS w zakresie rodzajów źródeł finansowania i ich dostępności,
- doradztwo skierowane do osób fizycznych w celu uzyskania statusu PES i PS,
- przesyłanie informacji drogą e-mail odnośnie możliwości pozyskania przez PES/PS wsparcia w ramach zewnętrznych źródeł finansowania.

Na terenie **subregionu suwalskiego** w obszarze współpracy instytucjonalnej podejmowano następujące działania:

- współpracowano z JST przy tworzeniu programów współpracy z organizacjami samorządowymi, strategii lokalnych i porozumień.

W **subregionie łomżyńskim** w ramach wzmocnienia i rozwoju koordynacji i współpracy instytucjonalnej w obszarze ekonomii społecznej realizowano następujące działania:

- współpracowano z Centrum Integracji Społecznej w Piątnicy celem realizacji wspólnych przedsięwzięć,
- współpracowano z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej celem przygotowania wsparcia dla osób w podeszłym wieku,
- współpracowano z Urzędem Miejskim w Łomży w ramach aplikowania w konkursie „Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej”,
- współpracowano z Centrum Integracji Społecznej w Łomży celem wdrożenia programu „Złota Rączka dla Seniora”,
- współpracowano z Regionalnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Białymstoku.

W **subregionie bielskim** Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej realizował następujące formy wzmocnienia i rozwoju koordynacji i współpracy instytucjonalnej w obszarze ekonomii społecznej:

- podczas spotkań animacyjnych, jak również przeprowadzanych szkoleniach dla PES przekazywano wiedzę z zakresu rodzajów źródeł finansowania i ich dostępności,
- udzielano wsparcia PS w zakresie doradztwa ogólnego i specjalistycznego, w tym konsultacji prawnych, księgowych i marketingowych,
- prowadzono spotkania z grupami inicjatywnymi pomagając im uzyskać status PES i PS, jak również udzielając części z nich dotacji oferowanych w ramach Projektu,
- zamieszczano aktualne informacje dotyczące oferty OWES, jak również konkursów dotacyjnych na stronie www.przedsiębiorczybielsk.pl,
- organizowano spotkania w gminach przedstawiając możliwości aktywizacji poprzez ofertę ES.

W 2020 r. na terenie województwa podlaskiego ośrodki wsparcia ekonomii społecznej udzieliły łącznie wsparcia, w zakresie regulacji prawnych i ich zmian 146 podmiotom ekonomii społecznej, przedsiębiorstwom społecznym oraz podmiotom wpisującym się w otoczenie ekonomii społecznej w regionie (subregion białostocki – 30 regulacji, suwalski – 20, łomżyński – 30 i suwalski – 66).

2.3 Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku jest to instytucja samorządowa szczebla wojewódzkiego utworzona w celu realizacji regionalnej polityki rynku pracy. WUP wchodzi w skład publicznych służb zatrudnienia i w województwie podlaskim realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych dotyczące dofinansowania kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej.

Monitoring WPRES za rok 2020 wykazał, że Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku realizował w analizowanym okresie działania promocyjne i edukacyjne w obszarze ekonomii społecznej. W 2020 r. w Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku przeprowadzono następujące warsztaty i spotkania informacyjne z zakresu zakładania działalności gospodarczej, w tym spółdzielni socjalnych:

- „Moja firma”,
- „Zakładam własną firmę”,
- „Biznesplan od podstaw”,
- „Rejestracja jednoosobowej działalności gospodarczej”,
- „Elementy biznesplanu”.

W 2020 r. przeprowadzono 14 spotkań z ww. tematyki, w których wzięło udział 170 osób. Wyżej wskazane działania były skierowane do: osób bezrobotnych, osób niepełnosprawnych, studentów, absolwentów szkół średnich i uczelni wyższych, osób pracujących.

Z monitoringu wynika, że w ramach upowszechniania wiedzy i informacji o ekonomii społecznej oraz dobrych praktyk zorganizowano 14 spotkań, konferencji i innych wydarzeń informacyjno-edukacyjnych skierowanych do mieszkańców regionu i otoczenia ekonomii

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

społecznej. W związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną wszystkie spotkania miały charakter online. Uczestnikami tych spotkań było łącznie 170 osób. W dniach 16-27 listopada 2020 r. realizowano także działania informacyjne i promocyjne (w formie zdalnej) w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości. Ponadto, w 2020 roku kontynuowane było wsparcie w zakresie dofinansowania ze środków PFRON oraz środków samorządu województwa kosztów działania istniejących zakładów aktywności zawodowej: Zakładu Aktywności Zawodowej ARGENTA w Łomży, Zakładu Aktywności Zawodowej SOWA w Lipniaku, Zakładu Aktywności Zawodowej My dla Innych w Białymstoku, Zakładu Aktywności Zawodowej Krzyżewo Centrum Turystyczno-Rehabilitacyjne w Krzyżewie oraz Zakładu Aktywności Zawodowej Wytwórnia ALPI w Białymstoku, w ramach umów zawartych w latach 2012 - 2018.

W poniższej tabeli zaprezentowano dane dotyczące zatrudnienia w poszczególnym ZAZ na przestrzeni lat 2017-2020.

Tabela 4. Zatrudnienie w Zakładach Aktywności Zawodowej w województwie podlaskim w latach 2017-2020

Lp.	Zakłady Aktywności Zawodowej	2017		2018		2019		2020	
		Ogółem	w tym ON	Ogółem	w tym ON	Ogółem	w tym ON	Ogółem	w tym ON
1	Zakład Aktywności Zawodowej ARGENTA w Łomży	46	38	48	38	56	42	60	46
2	Zakład Aktywności Zawodowej SOWA w Lipniaku	49	36	51	38	55	40	55	40
3	Zakład Aktywności Zawodowej MY DLA INNYCH w Białymstoku	25	19	30	21	35	26	39	28
4	Zakład Aktywności Zawodowej Krzyżewo Centrum Turystyczno-Rehabilitacyjne w Krzyżewie	43	31	50	36	54	39	57	40
5	Zakład Aktywności Zawodowej „Wytwórnia” Towarzystwa Wspierania Inicjatyw Społecznych Alpi	-	-	30	21	30	22	45	33
Suma		163	124	209	154	230	169	256	187

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji WUP

2.4 Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku

Z monitoringu WPRES za rok 2020 wynika, że Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku w ramach zadań realizowanych w obszarze ekonomii społecznej zarejestrował powstanie 1 Centrum Integracji Społecznej i 2 Klubów Integracji Społecznej.

2.5 Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego

Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w 2020 r. realizował działania wpisujące się w *Rozwój działających przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej oraz tworzenie nowych*. W ramach konkursu ogłoszonego w 2019 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej VII *Poprawa Spójności Społecznej, Działania 7.3 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego*, Typ projektu: *Realizowane przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej działania wspierające rozwój ekonomii społecznej* podpisano 4 umowy o dofinansowanie w roku 2020 tj.:

➤ **Subregion Białostocki**

Umowa nr UDA-RPPD.07.03.00-20-0026/19-00 dofinansowanie projektu pt. „Białostocki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej” z 23 czerwca 2020 r.

Beneficjent: Fundacja Biznes i Prawo

Lider – Fundacja Biznes i Prawo

Partner - Podlaska Federacja Organizacji Pozarządowych

Partner – Podlaski Uniwersytet Trzeciego Wieku

Wartość projektu - 5 070 401,75 PLN

Dofinansowanie - 4 808 591,75 PLN

Termin realizacji: od 1 lutego 2020 r. do 30 czerwca 2023 r.

➤ **Subregion Łomżyński**

Umowa nr UDA-RPPD.07.03.00-20-0024/19-00 o dofinansowanie projektu pt. „Rozwój Ekonomii Społecznej” z 29 czerwca 2020 r.

Beneficjent: Stowarzyszenie Europartner Akademicki Klub Integracji Europejskiej

Lider - Stowarzyszenie Europartner Akademicki Klub Integracji Europejskiej

Partner – Powiat Zambrowski

Partner - Powiat Kolneński

Wartość projektu - 4 680 506,90 PLN

Dofinansowanie - 4 429 266,90 PLN

Termin realizacji: od 1 sierpnia 2020 r. do 30 czerwca 2023 r.

➤ **Subregion Suwalski**

Umowa nr UDA-RPPD.07.03.00-20-0023/19-00 o dofinansowanie projektu pt. „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Suwałkach” z 1 czerwca 2020 r.

Beneficjent: Agencja Rozwoju Regionalnego ARES S.A. w Suwałkach

Lider - Agencja Rozwoju Regionalnego ARES S.A. w Suwałkach

Partner - Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach

Wartość projektu - 4 958 813,34 PLN

Dofinansowanie - 4 710 872,67 PLN

Termin realizacji: od 1 czerwca 2020 r. do 31 maja 2023 r.

➤ **Subregion Bielski**

Umowa nr UDA-RPPD.07.03.00-20-0029/19-00 o dofinansowanie projektu pt. „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Subregionie Bielskim” z 19 sierpnia 2020 r.

Beneficjent: Klaster Podmiotów Ekonomii Społecznej i Przedsiębiorstw Społecznych

Lider - Klaster Podmiotów Ekonomii Społecznej i Przedsiębiorstw Społecznych

Partner – Stowarzyszenie Europartner Akademicki Klub Integracji Europejskiej

Partner – Stowarzyszenie na rzecz rodziny i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym HOLOS

Wartość projektu - 2 628 192,75 PLN

Dofinansowanie - 2 495 072,75 PLN

Termin realizacji: od 1 kwietnia 2021 r. do 30 września 2023 r.

W ramach wymienionych projektów OWES-y realizowały działania wspierające rozwój ekonomii społecznej, obejmując łącznie następujące typy usług:

- usługi animacji lokalnej (usługi animacyjne), w tym: działania o charakterze animacyjnym, umożliwiającym tworzenie podmiotów obywatelskich i wsparcie dla ich rozwoju, tworzenie partnerstw publiczno-społecznych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i partycypacji społecznej, działania animacyjne, edukacyjne i integracyjne oraz przygotowanie i wsparcie lokalnych animatorów, którzy będą rozwijać te działania;
- usługi rozwoju ekonomii społecznej (usługi inkubacyjne), w tym: działania zmierzające do inicjowania tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej (w tym np. szkolenia, doradztwo indywidualne i grupowe), działania ukierunkowane

na ekonomizowanie istniejących organizacji poprzez podjęcie działalności odpłatnej i nieodpłatnej pożytku publicznego lub działalności gospodarczej oraz prowadzenie działań edukacyjnych na temat możliwości tworzenia przedsiębiorstw społecznych oraz przygotowanie grup założycielskich;

- usługi wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych (usługi biznesowe), w tym: doradztwo prawne, księgowość, biznesowe, marketingowe, finansowe, przyznawanie dodatkowego wsparcia związanego z wdrażaniem innowacji lub planów rozwoju;
- wsparcie na założenie, przystąpienie do lub zatrudnienie w przedsiębiorstwie społecznym, obejmujące następujące instrumenty:
 - a) usługi służące nabyciu wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia i/lub przystąpienia i/lub pracy w przedsiębiorstwie społecznym, w tym: szkolenia, warsztaty, doradztwo, mentoring, coaching, wizyty studyjne;
 - b) przyznanie wsparcia finansowego na założenie, przystąpienie do lub zatrudnienie w przedsiębiorstwie społecznym;
 - c) wsparcie pomostowe w formie finansowej.

W 2020 r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku nie był wzywany do złożenia wniosku o dofinansowanie projektu w ramach *Osi Priorytetowej VII Poprawa spójności społecznej, Działanie 7.3 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego, Typ projektu: Realizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej działania mające na celu koordynację i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie* w trybie pozakonkursowym. W 2020 roku realizowano projekt wybrany do dofinansowania Uchwałą nr 63/981/2019 Zarządu Województw Podlaskiego z dnia 14 sierpnia 2019 r. Działania zaplanowane do realizacji przez ROPS w Białymstoku w latach 2020-2021 mają na celu koordynację i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie. Całkowita wartość w/w projektu zaplanowanego do realizacji od 01.01.2020 r. do 31.12.2021 r. wynosi 1 400 079,00 PLN, natomiast kwota dofinansowania to 1 175 309,00 PLN.

Departament Rozwoju Regionalnego

Z monitoringu WPRES wynika, że Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (RPOWP) oraz Instytucja Pośrednicząca Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego w 2020 r. realizowały działania związane z promocją i edukacją w zakresie ekonomii społecznej.

W obszarze spraw społecznych, w 2020 roku Stowarzyszenie BOF jako IP ZIT BOF wraz z Instytucją Zarządzającą RPO WP na lata 2014-2020 prowadziły konkurs (numer naboru: RPPD.07.02.02_08.04.02-IZ.00.20-001/19) w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na projekty zintegrowane (dwufunduszowe: EFS i EFRR) z Poddziałania 7.2.2. *Rozwój usług społecznych w ramach BOF* oraz Poddziałania 8.4.2. *Infrastruktura usług socjalnych w obszarze BOF*; ogłoszenie o konkursie: 22.11.2019 r.; orientacyjna kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursu: 2,0 mln zł (EFS) i 4,5 mln zł (EFRR).

W siedzibie Stowarzyszenia BOF zostały zorganizowane indywidualne spotkania informacyjne w związku z naborem do Poddziałania 7.2.2 *Rozwój usług społecznych w ramach BOF*/8.4.2 *Infrastruktura usług socjalnych w obszarze BOF*.

W ramach działań promocyjnych i edukacyjnych z obszaru ekonomii społecznej przedstawiciele organizacji społecznych brali udział w szkoleniu dotyczącym zamówień publicznych (wraz z innymi Beneficjentami), organizowanym przez Stowarzyszenie BOF w 2020 r.

Warto też zauważyć, iż IZ RPOWP 2014-2020, w ramach ogłoszonego konkursu na dofinansowanie projektów w zakresie usług społecznych na obszarze BOF, stosowała preferencje wśród podmiotów, które aplikowały w partnerstwie z podmiotem ekonomii społecznej. Można było otrzymać większą liczbę punktów w ramach oceny kryteriów merytorycznych. Był to element zachęty w kierunku rozwijania współpracy międzyinstytucjonalnej z podmiotami ES. Wśród złożonych wniosków, niestety nie było podmiotów ES, ani nie zawiązano współpracy z ES.

Z kolei IZ RPOWP 2014-2020 organizowała również działania promocyjne, w formie konsultacji indywidualnych, skierowane do potencjalnych beneficjentów, informujące o planowanym naborze wniosków w ramach 7.1 *Rozwój działań aktywnej integracji*. Podmioty ekonomii społecznej mogły ubiegać się o dofinansowanie w ramach konkursu oraz korzystały z możliwości indywidualnych konsultacji. Zorganizowano również spotkania i szkolenia dotyczące realizacji projektów, skierowane do Wnioskodawców i Beneficjentów, w których uczestniczyli przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej. Ze względu na trwającą pandemię szkolenia te odbywały się głównie w formie online:

- ✚ Szkolenie pt. „Najczęściej popełniane uchybienia, nieprawidłowości i nadużycia finansowe w projektach współfinansowanych z EFS (24.02.2020),
- ✚ Szkolenie dotyczące rozliczania projektów dofinansowanych z EFS w systemie SL2014 (27.08.2020, 05.10.2020 i 29.10.2020),
- ✚ Szkolenie z elementami warsztatów - szacowanie wartości zamówienia (12.10.2020 i 04.11.2020),
- ✚ Szkolenie z elementami warsztatów – opis przedmiotu zamówienia (13.10.2020 i 05.11.2020),
- ✚ Szkolenie z elementami warsztatów – warunki udziału w postępowaniu i kryteria oceny ofert (06.11.2020).

W 2020 roku IZ RPOWP 2014-2020 zrealizowała cykl artykułów na lokalnych portalach internetowych, dotyczący projektów zrealizowanych przy dofinansowaniu z RPOWP 2014-2020. W ramach cyklu ukazały się m.in. następujące artykuły:

- ✚ Zagrożeni ubóstwem mogą liczyć na wsparcie i szanse nie marnują,
- ✚ Odnalezienie się na rynku pracy. Fundusze europejskie pomagają w codziennym życiu,
- ✚ Fundusze Europejskie wspierają integrację społeczną.

IZ RPOWP 2014-2020 systematycznie publikuje informacje o przyznanych dofinansowaniach i projektach z obszaru ekonomii społecznej. Informacje są zamieszczane na stronie: rpo.wrotapodlasia.pl, wrotapodlasia.pl, na profilu *Zmieniamy Podlaskie na Facebooku*, profilu *Województwo Podlaskie na Facebooku* oraz są przesyłane do mediów.

IZ RPOWP 2014-2020 systematycznie publikuje opisy projektów realizowanych w ramach Programu, w tym projektów dotyczących aktywizacji społecznej. Opisy Projektów są dostępne na stronach:

- + https://rpo.wrotapodlasia.pl/pl/dowiedz_sie_wiecej_o_programie/poznaj_projekty/przyklady-projektow.html - w języku polskim,
- + https://rpo.wrotapodlasia.pl/en/explore_the_projects/examples-of-eu-funded-projects.html - w języku angielskim,
- + <https://mapadotacji.gov.pl/> - w języku polskim i angielskim na portalu Mapa Dotacji.

Rozdział 3.

Stan ekonomii społecznej w regionie

Jednym z elementów monitoringu jest przedstawienie stanu ekonomii społecznej w województwie podlaskim. Na poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono informacje na temat zasobów instytucjonalnych z obszaru ekonomii społecznej w poszczególnych powiatach na koniec 2020 r.

Wykres 1. Zasoby instytucjonalne z obszaru ekonomii społecznej w województwie podlaskim w 2020 r.

Powiat	WTZ	ZAZ	CIS	KIS	PS	Przedsiębiorstwa społeczne, w tym:				SUMA
						SS	spółki non-profit	stowarzyszenia	fundacje	
m. Białystok	4	2	3	1	20	6	8	4	2	30
białostocki	3		1	3	8	4	2		2	15
m. Łomża	1	1	1		12	5	1	1	5	15
bielski	1		1		6	2		1	3	8
augustowski	1		1		5	2	1	2		7
siemiatycki	2		1		4			3	1	7
grajewski	1		1	1	3				3	6
łomżyński	1		2		3	1			2	6
sokólski	2			1	3	1	1	1		6
wysokomazowiecki	2	1	2		1				1	6
hajnowski	1		1	1	3				3	6
suwalski	1				4	3		1		5
m. Suwałki	1	1	1		2	1	1			5
moniecki	1			1	2	2				4
zambrowski	1		1		1	1				3
koleński	1		1		1				1	3
sejneński	1				2	1	1			3
Podlaskie	25	5	17	8	80	29	15	13	23	135

Źródło: opracowane własne na podstawie danych ROPS

Z powyższych informacji wynika, że na terenie województwa podlaskiego ekonomia społeczna rozwija się nierównomiernie. Niektóre regiony rozwijają się szybciej, inne wolniej lub wcale. Powyższe dane wskazują na fakt, iż w niektórych powiatach zasoby podmiotów ekonomii społecznej ograniczają się do kilku podmiotów/jednostek. Warto zauważyć, iż najwięcej podmiotów zlokalizowanych jest na terenie **miast grodzkich - Białystok i Łomża** oraz w powiatach **białostockim i bielskim**, najmniej natomiast w powiatach **zambrowskim, kolneńskim i sejneńskim**. Szczegółowe informacje nt. poszczególnych instytucji/podmiotów z obszaru ekonomii społecznej opisano w poniższym materiale.

3.1 Przedsiębiorstwa społeczne

Monitoring wykazuje, że na terenie województwa podlaskiego w 2020 r. działało łącznie 80 przedsiębiorstw społecznych spełniających warunki PS. W porównaniu do roku 2019 liczba przedsiębiorstw społecznych była niższa o 1 podmiot (*biorąc pod uwagę liczbę PS figurujących na liście przedsiębiorstw społecznych*). W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono informacje na temat liczby przedsiębiorstw społecznych z podziałem na subregiony uwzględniając formę prawną przedsiębiorstwa społecznego.

Tabela 5. Formy prawne przedsiębiorstw społecznych w województwie podlaskim w 2020 r. (N=80)

subregion	fundacja	spółdzielnie socjalne	spółki non-profit	stowarzyszenia	suma
bielski	7	2	0	4	13
łomżyński	12	7	1	1	21
białostocki	4	10	10	4	28
suwalski	0	10	4	4	18
suma	23	29	15	13	80

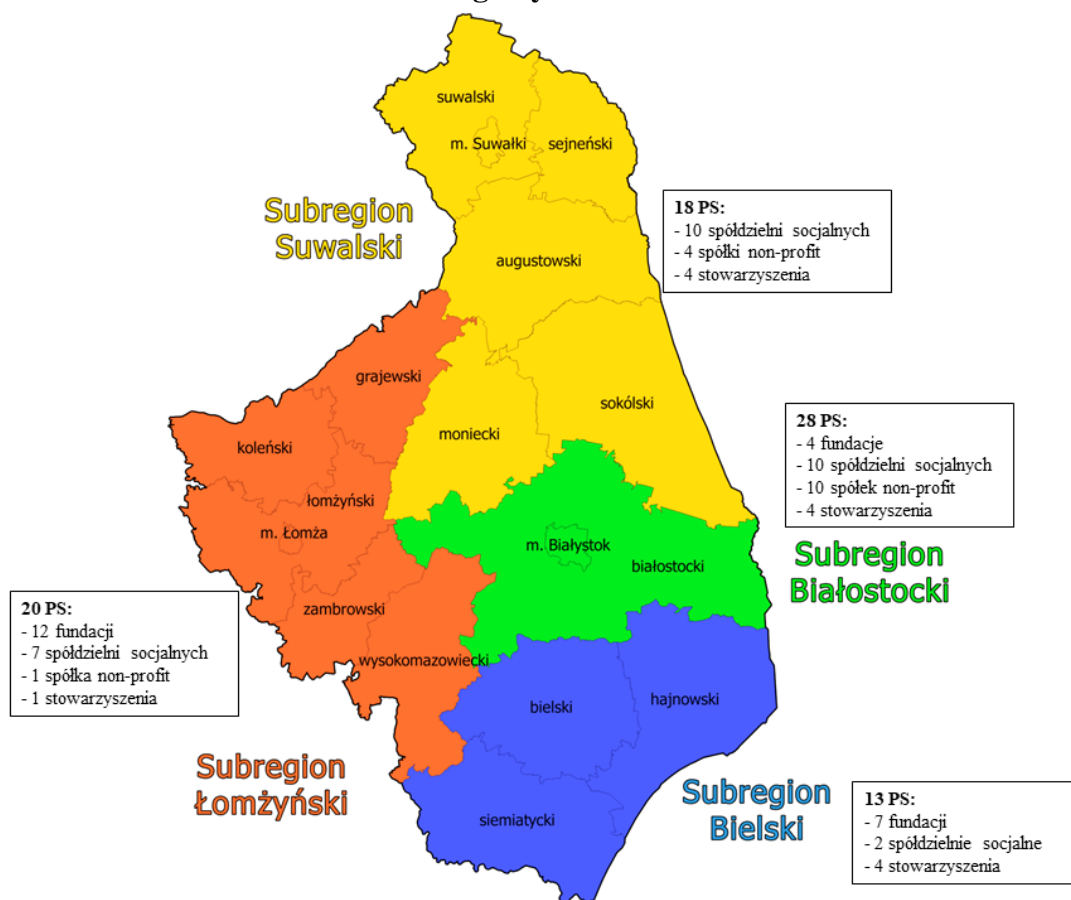
Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy przedsiębiorstw społecznych za grudzień 2020 r.

Na terenie województwa podlaskiego działają cztery formy prawne przedsiębiorstw społecznych:

- fundacje,
- spółdzielnie socjalne,
- spółki non-profit sp. z o.o.,
- stowarzyszenia.

Najczęściej występującą formą prawną przedsiębiorstw społecznych w 2020 r. były spółdzielnie socjalne (29) i fundacje (25).

Mapka 2. Przedsiębiorstwa społeczne w województwie podlaskim z podziałem na subregiony w 2020 r.

Źródła: opracowanie własne

W poniższych zestawieniach tabelarycznych przedstawiono dane na temat przedsiębiorstw społecznych działających aktywnie na koniec 2020 r. w województwie podlaskim w poszczególnych subregionach.

Tabela 6. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu białostockiego w 2020 r. (N=28)

1	Fundacja Pomocy Pokrzywdzonym w Biznesie Vici Exitus (Ekozagroda)	fundacja
2	Fundacja Inny Świat Rodziny	fundacja
3	Fundacja Cukrzyca a Zdrowie	fundacja
4	Fundacja Uniwersytet Terenowy	fundacja
5	Spółdzielnia Socjalna "ACTIVE GO" w Białymstoku	spółdzielnia socjalna
6	Spółdzielnia Socjalna Vektor	spółdzielnia socjalna
7	Spółdzielnia Socjalna "Wasilków" w Wasilkowie	spółdzielnia socjalna
8	Spółdzielnia Socjalna "SUKURS" w Zaściankach	spółdzielnia socjalna
9	Spółdzielnia Socjalna Wulkanira	spółdzielnia socjalna
10	Studio Kreowania Wizerunku Spółdzielnia Socjalna w Zawykach	spółdzielnia socjalna
11	Spółdzielnia Socjalna "O&L" w Białymstoku	spółdzielnia socjalna
12	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna "Michałowianka" w Michałowie	spółdzielnia socjalna
13	Spółdzielnia Socjalna "Nekropol" w Białymstoku	spółdzielnia socjalna
14	Centrum Integracji Społecznej i Gospodarczej Spółdzielnia Socjalna w Białymstoku	spółdzielnia socjalna
15	ART GROUP spółka z o.o.	spółka non-profit (sp. z o.o.)
16	SERWIS DIESEL Sp. z o.o.	spółka non-profit (sp. z o.o.)
17	DRENTOM	spółka non-profit (sp. z o.o.)
18	ART GROUP spółka z o.o.	spółka non-profit (sp. z o.o.)
19	FOKUS SERWIS Spółka z o.o.	spółka non-profit (sp. z o.o.)
20	EARTH - HEART PRZEDSIĘBIORSTWO SPOŁECZNE SPÓŁKA Z.O.O NON PROFIT	spółka non-profit (sp. z o.o.)
21	Ekoperspektywa Sp. z o.o.	spółka non-profit (sp. z o.o.)
22	Przedsiębiorstwo Społeczne Okienko sp. z o.o.	spółka non-profit (sp. z o.o.)
23	Społeczne IT Spółka z o.o.	spółka non-profit (sp. z o.o.)
24	MIKABO Sp. z o.o.	spółka non-profit (sp. z o.o.)
25	Ekostart sp.z o.o	stowarzyszenie
26	Stowarzyszenie "MY DLA INNYCH"	stowarzyszenie
27	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Społecznych Alpi	stowarzyszenie
28	Stowarzyszenie Kontakt Miast Białystok - Eindhoven	stowarzyszenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy przedsiębiorstw społecznych za grudzień 2020 r.

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 7. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu bielskiego w 2020 r. (N=13)

1	Fundacja „Dobre smaki”	fundacja
2	FUNDACJA Z SERCEM DO SENIORA	fundacja
3	Fundacja Lexon	fundacja
4	Fundacja Łapka	fundacja
5	Fundacja Wspieramy Pasję	fundacja
6	Fundacja Wynajmer Plus	fundacja
7	Fundacja Mali Duzi Bohaterowie	fundacja
8	Spółdzielnia Socjalna "INTEGRACJA" W Bielsku Podlaskim	spółdzielnia socjalna
9	Spółdzielnia Socjalna "BIEL-BLASK"	spółdzielnia socjalna
10	Fundacja „Student na swoim”	stowarzyszenie
11	Stowarzyszenie „Podlaski Raj”	stowarzyszenie
12	Stowarzyszenie ISWIM	stowarzyszenie
13	Stowarzyszenie Sękalik	stowarzyszenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy przedsiębiorstw społecznych za grudzień 2020 r.

Tabela 8. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu łomżyńskiego w 2020 r. (N=21)

1	Fundacja Dwa Serca	fundacja
2	Fundacja JA I TY	fundacja
3	Fundacja DR OTIS	fundacja
4	Fundacja Działań Lokalnych LOGOS	fundacja
5	Fundacja BEZPIECZNY MOTOCROSS	fundacja
6	Fundacja POMOC NA DRODZE	fundacja
7	Fundacja CYFROWY HORYZONT	fundacja
8	Fundacja EKO ŁOMŻA	fundacja
9	Fundacja KOMPANIA KRESOWA	fundacja
10	Fundacja CENTRUM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I BIZNESU	fundacja
11	Fundacja WYNAJMER	fundacja
12	Fundacja INSTALATOR24	fundacja
13	Spółdzielnia Socjalna ALEXIS w Łomży	spółdzielnia socjalna
14	Spółdzielnia Socjalna POEZJA SMAKU	spółdzielnia socjalna
15	Spółdzielnia Socjalna KOFISPORT	spółdzielnia socjalna
16	Spółdzielnia Socjalna FENIX w Łomży	spółdzielnia socjalna
17	Spółdzielnia Socjalna GRYFIN w Łomży	spółdzielnia socjalna
18	Spółdzielnia Socjalna UŚMIECH ZDROWIA	spółdzielnia socjalna
19	Spółdzielnia Socjalna PRZYSTANEK	spółdzielnia socjalna
20	NATURALL SP Z O.O.	spółka non-profit (sp. z o.o.)
21	Stowarzyszenie EDUKACYJNO-EKOLOGICZNE ED & ECO	stowarzyszenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy przedsiębiorstw społecznych za grudzień 2020 r.

Tabela 9. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu suwalskiego w 2020 r. (N=18)

1	Spółdzielnia Socjalna ART- BOX w Leszczewie	spółdzielnia socjalna
2	Spółdzielnia Socjalna Smyk i Smyczek	spółdzielnia socjalna
3	Spółdzielnia Socjalna Hańcza	spółdzielnia socjalna
4	Handlowo Usługowa Spółdzielnia Socjalna "Famaco" z siedzibą w Augustowie	spółdzielnia socjalna
5	Homobonus sp. z o.o.	spółdzielnia socjalna
6	Spółdzielnia Socjalna dla Zdrowia w Jaświłach	spółdzielnia socjalna
7	Spółdzielnia Socjalna Fenix w Nowym Dworze	spółdzielnia socjalna
8	Spółdzielnia Socjalna Marzenie	spółdzielnia socjalna
9	Spółdzielnia Socjalna "AVIS" w Mońkach	spółdzielnia socjalna
10	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna "EKOSEJNY" w Sejnach	spółdzielnia socjalna
11	Dzielnia Wiedzy sp. z o.o.	spółka non-profit (sp. z o.o.)
12	"Gattino" Sp. z o.o.	spółka non-profit (sp. z o.o.)
13	Dom Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	spółka non-profit (sp. z o.o.)
14	Przedsiębiorstwo Społeczne Macierzanka Spółka z o.o.	spółka non-profit (sp. z o.o.)
15	Spółdzielnia Socjalna "Ostoja" w Sokółce	stowarzyszenie
16	Spółdzielnia Socjalna AFRA	stowarzyszenie
17	Gryf Sp. z o. o.	stowarzyszenie
18	Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno- Gospodarczych	stowarzyszenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy przedsiębiorstw społecznych za grudzień 2020 r.

Z analizy branż poszczególnych przedsiębiorstw społecznych wynika, że na terenie województwa podlaskiego dominują podmioty realizujące usługi w zakresie handlu, edukacji i kultury, usług dla firm, organizacji i administracji publicznej. Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje w przedmiotowym temacie.

Wykres 2. Branże w jakich działają przedsiębiorstwa społeczne z terenu województwa podlaskiego

Branża	Liczba PS
handel i pozostałe usługi	21
edukacja i kultura	20
usługi dla firm, organizacji i administracji publicznej	15
rekreacja, turystyka i zakwaterowanie	14
usługi komunalne	12
produkcja mebli	10
budownictwo	9
informatyka	6
zdrowie i uroda	6
usługi socjalne	5
gastronomia	4
dom i ogród	4
pozostała produkcja i przemysł	4
motoryzacja	3
produkcja i przetwórstwo żywności	1
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	1
ekonomia	0
usługi ochroniarskie	0

Suma liczby PS jest wyższa niż N=80, gdyż niektóre PS wskazują kilka branż

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy przedsiębiorstw społecznych za grudzień 2020 r.

Warto zauważyć, że ze względu na skutki wystąpienia pandemii COVID-19 Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej podjęło decyzję o czasowym zawieszeniu stosowania niektórych zapisów *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*. Zaproponowane rozwiązania w obszarze ekonomii społecznej mają na celu m.in. zmniejszenie obciążeń i wymogów administracyjnych, trudnych do spełnienia w czasie trwania pandemii oraz ułatwienie funkcjonowania PS, które doświadczają negatywnych skutków trwającej pandemii. Zawieszenie pozwoliło zachować w mocy statusy PS nadane przed dniem 1 lutego 2020 r. W przypadku świadczenia usług, możliwe jest więc ich świadczenie bez konieczności weryfikacji cech PS, gdyż wszelkie statusy PS nadane przed 1 lutego 2020 r. zachowują ważność do czasu odwołania czasowego zawieszenia Wytycznych. W związku z powyższym informacje opisane powyżej dotyczą wszystkich

przedsiębiorstw społecznych, które znajdują się na liście przedsiębiorstw społecznych (również tych, które są w złej kondycji, mają zawieszoną działalność lub są w stanie likwidacji).

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku we współpracy z ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej z terenu województwa podlaskiego monitorując sytuację podmiotów ekonomii społecznej systematycznie zbierał informacje na temat kondycji PS. W poniższym zestawieniu zaprezentowano informacje dotyczące sytuacji PS w związku ze stanem epidemii w 2020 r.

Tabela 10. Kondycja przedsiębiorstw społecznych w 2020 i na początku 2021 r.

Subregion	Ogólna liczba PS	PS w dobrej kondycji	PS w złej kondycji	PS w stanie likwidacji	Liczba miejsc pracy
subregion białostocki	28	14	12	2 (zawieszono)	95
subregion łomżyński	24	15	9	0	172
subregion bielski	14	0	12	2 (zawieszono)	29
subregion suwalski	18	0	13	5 (zawieszono)	68
Suma	84	29	46	9	364

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy przedsiębiorstw społecznych za grudzień 2020 r.

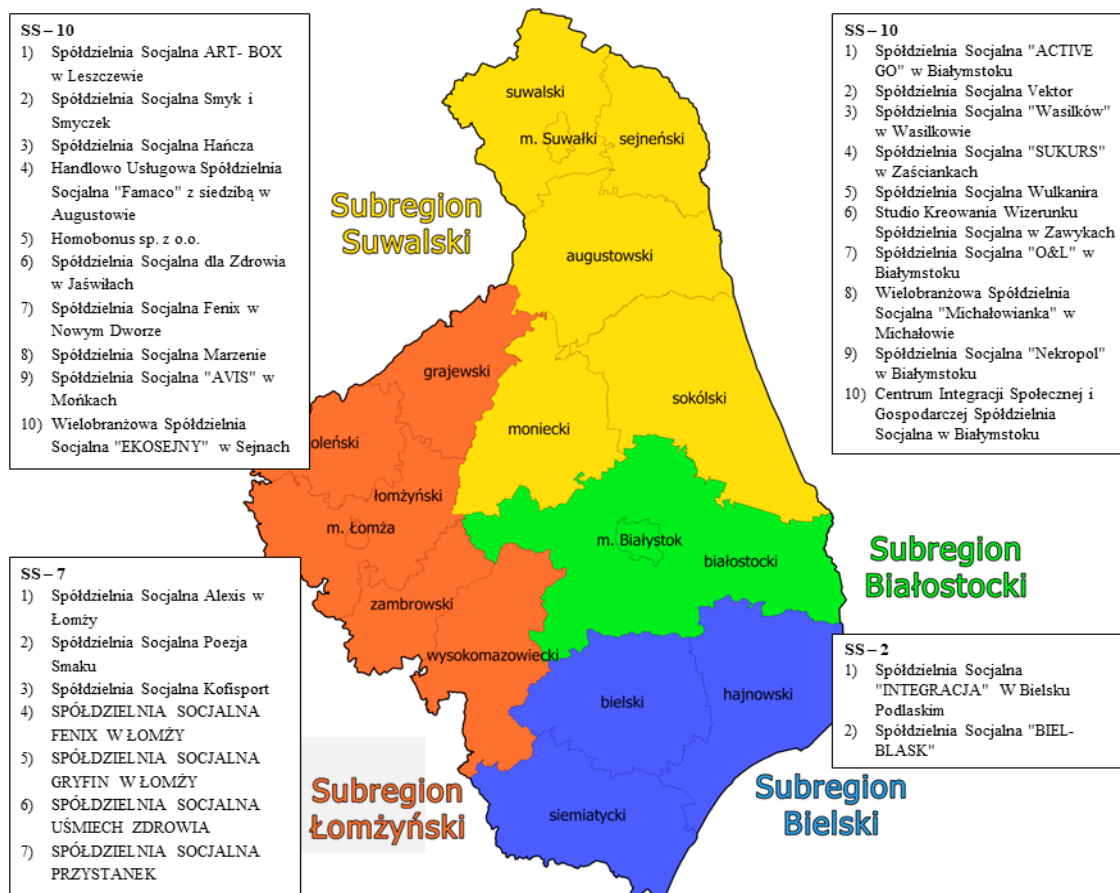
Z przeprowadzonej analizy wynika, iż w **subregionie białostockim** znajduje się 28 PS, w tym: w dobrej sytuacji znajduje się 14, natomiast w złej - 12, a 2 zawiesiły swoją działalność lub są w stanie likwidacji. Na terenie **subregionu łomżyńskiego** liczba PS wynosi 24, w tym 15 jest w dobrej sytuacji, zaś 9 - w złej. W **subregionie bielskim** liczba PS wynosi 14, z czego 12 jest w złej sytuacji, a 2 zawiesiły działalność lub są w stanie likwidacji. W **subregionie suwalskim** łączna liczba PS to 18, z czego 13 jest w złej sytuacji, zaś 5 jest w stanie likwidacji lub zawiesiło działalność.

Łączna liczba miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych w subregionie białostockim wynosi – 95, w subregionie łomżyńskim – 172, w subregionie bielskim – 29, natomiast w subregionie suwalskim - 68. Poszczególne PS z terenu województwa podlaskiego zatrudniają od 1 do 47 osób.

3.2 Spółdzielnie socjalne

Według listy przedsiębiorstw społecznych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej czynną działalność na koniec 2020 roku na terenie województwa podlaskiego prowadziło **29 spółdzielni socjalnych**, o 2 mniej niż rok wcześniej.

Mapka 3. Spółdzielnie socjalne w województwie podlaskim z podziałem na subregiony w 2020 r. (N=29)

Źródła: opracowanie własne

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono dane dotyczące liczby spółdzielni socjalnych na terenie województwa podlaskiego działających aktywnie na przestrzeni kilku ostatnich lat. Jak pookazują dane liczba spółdzielni zmienia się z roku na rok.

Tabela 11. Liczba spółdzielni socjalnych w województwie podlaskim w latach 2013-2020

Liczba spółdzielni socjalnych	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	17	40	37	24	20	35	31	29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ROPS

Obok problemów wynikających z zaistniałej sytuacji pandemicznej spółdzielnie socjalne borykają się z wszelkiego rodzaju problemami. Sytuacja tych podmiotów w dużej mierze zależy od zewnętrznego wsparcia finansowego. Jak każde przedsięwzięcie biznesowe, spółdzielnie socjalne poddawane są przez rynek naturalnej weryfikacji. Część podmiotów nie jest w stanie zbudować sobie stabilnego przychodu pozwalającego na dalsze funkcjonowanie. W takiej sytuacji pozostaje likwidacja bądź zawieszenie działalności. Czas pandemii to czas szczególnie trudny również dla spółdzielni socjalnych. Niestety, obostrzenia i zakazy dotyczące prowadzenia działalności w okresie pandemii, sprawiły, że wiele z nich straciło możliwość pozyskiwania środków na funkcjonowanie.

3.3 Spółdzielnie Inwalidów i Niewidomych

Jednym z rodzajów podmiotów ekonomii społecznej są Spółdzielnie Inwalidów (SI) i Spółdzielnie Niewidomych (SN). Oba podmioty posiadają status Zakładu Pracy Chronionej. Najaktualniejsze informacje na ich temat pochodzą z Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. W 2020 r. na terenie Polski funkcjonowało łącznie 797 ZPCh z czego 105 to SI i SN. Spółdzielnie Inwalidów oraz Niewidomych w roku objętym monitoringiem zatrudniały łącznie 11 893 osoby, z czego 9 256 stanowiły osoby z niepełnosprawnościami. Warto nadmienić, że od kilku lat obserwuje się zmniejszanie liczby SI i SN. Tendencja spadkowa dotyczy również liczby osób z niepełnosprawnościami w nich zatrudnionych. W poniższym zestawieniu tabelarycznym zaprezentowano dane liczbowe na temat zatrudnienia w SI i SN w latach 2017-2020.

Tabela 12. Zatrudnienie w spółdzielniach inwalidów (SI) oraz spółdzielniach niewidomych (SN) w Polsce w latach 2017-2020

Rok	Liczba ZPCh	w tym liczba SI i SN	Zatrudnienie ogółem w SI i SN	w tym osób niepełnosprawnych	
			w osobach		w %
1	2	3	4	5	5/4
2020	797	105	11 893	9 256	77,8
2019	867	113	13 629	10 752	78,9
2018	922	119	14 857	11 818	79,5
2017	1 038	136	16 551	13 199	79,7

Źródło: Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Dane pochodzące z Krajowej Rady Spółdzielczej informują, że na terenie województwa podlaskiego w 2020 r. funkcjonowało 7 spółdzielni inwalidów i niewidomych (5 prowadzących czynną działalność oraz 2 pozostające w czynnej likwidacji).

3.4 Zakłady Pracy Chronionej

Zakład Pracy Chronionej jest przedsiębiorstwem przystosowanym do zatrudniania osób z wyższymi stopniami niepełnosprawności. Do głównych celów jego funkcjonowania należy nie tylko wypracowanie zysku, jak w każdej firmie, ale także aktywizacja zawodowa osób, które nie poradziłyby sobie na otwartym rynku pracy w oparciu o *ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*. Decyzję w sprawie nadania statusu zakładu pracy chronionej wydaje Wojewoda. By otrzymać taki status przedsiębiorstwo musi:

- *prowadzić działalność gospodarczą przez co najmniej 12 miesięcy;*
- *zatrudniać co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na etaty;*
- *przez co najmniej 6 miesięcy osiągać następujące wskaźniki zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami: co najmniej 50%, w tym co najmniej 20% ogółu zatrudnionych, stanowią osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności albo co najmniej 30% pracowników stanowią osoby niewidome, psychicznie chore lub upośledzone umysłowo, zaliczone do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;*

- posiadać obiekty i pomieszczenia odpowiadające przepisom oraz zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy, spełniające wymagania dostępności do nich i uwzględniające potrzeby niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higienicznosanitarnych i ciągów komunikacyjnych;
- zapewnić doraźną i specjalistyczną opiekę medyczną, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne.

Dane ogólnopolskiego Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych wskazują na fakt, iż na koniec 2020 r. na terenie kraju działało 797 Zakładów Pracy Chronionej, o 70 mniej niż w roku 2019 i aż o 125 mniej niż w roku 2018. W 2020 r. ZPCh zatrudniały łącznie 128 988 osób, w tym 100 079 osób z niepełnosprawnościami. W porównaniu do roku poprzedniego liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych spadła o 7 824 osoby, zaś w stosunku do roku 2018 o 13 687 osób.

Tabela 13. Liczba zakładów pracy chronionej i liczba osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w tych zakładach w latach 2016-2020

Rok	Liczba zakładów pracy chronionej	Zatrudnienie ogółem		w tym osób niepełnosprawnych		Udział osób niepełnosprawnych w zatrudnieniu ogółem w etatach	Liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych przypadająca na jeden zpch
		w osobach	w etatach	w osobach	w etatach	w %	w osobach
2020	797	128 988	122 095	100 079	96 211	78,8	126
2019	867	138 483	131 236	107 903	103 984	79,2	124
2018	922	145 876	138 255	113 766	109 460	79,2	123
2017	1 038	166 248	155 239	129 195	123 943	78,8	124
2016	1 102	164 826	155 380	130 512	124 005	79,8	118

Źródło: www.niepelnosprawni.gov.pl/p,84,dane-dotyczace-zakladow-pracy-chronionej

Z informacji pozyskanych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku wynika, że na terenie województwa podlaskiego w 2020 r. aktywnie działało 13 Zakładów Pracy Chronionej. W porównaniu do roku 2019 liczba ta spadła o 6 ZPCh. Szczegółowe informacje na temat aktywnych podmiotów oraz szczegóły ich funkcjonowania przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Tabela 14. Zakłady Pracy Chronionej w województwie podlaskim w 2020 r.

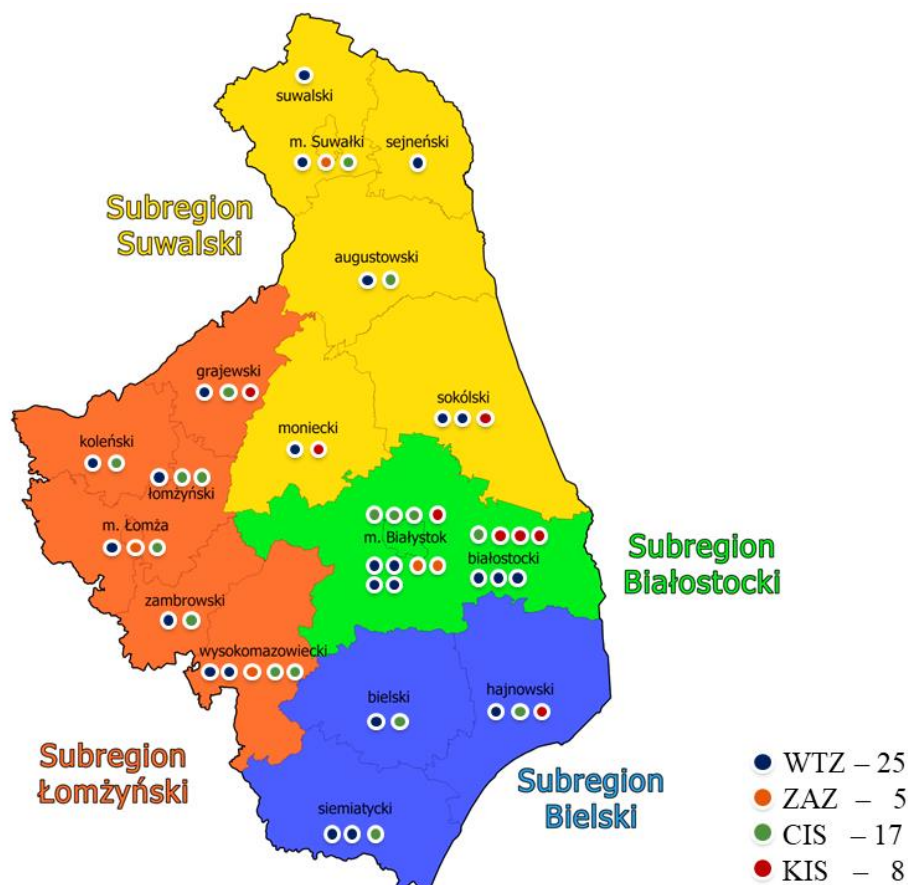
Lp.	Nazwa Zakładu Pracy Chronionej	Adres
1.	Podlaska Spółdzielnia Pracy "Jubilat"	ul. Krakowska 5 15-875 Białystok
2.	Spółdzielnia Inwalidów Głuchych im. J. Rogowskiego "Signa"	ul. Warszawska 52 16-070 Choroszcz
3.	Spółdzielnia SNB	ul. Kraszewskiego 26/2 15-025 Białystok
4.	Spółdzielnia Inwalidów "Spins"	ul. Kilińskiego 19A 19-230 Szczuczyn
5.	Biuro Ochrony „Posejdon” Andrzej Harasimczuk Spółka Jawna	ul. Handlowa 7 p.114 15-399 Białystok
6.	Polska Grupa Farmaceutyczna Sp. z o.o.	ul. Nowogrodzka 151A 18-400 Łomża
7.	"Dikpak" Spółka Jawna ,Dołęgowski, Ignaciuk, Kasjański	ul. Usługowa 13 15-530 Białystok – Zaścianki
8.	Przedsiębiorstwo Produkcyjne D.K. Lamin, Spółka Jawna Daniluk, Kiersnowski	Szosa Baranowicka 72D 15-521 Zaścianki
9.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „Okruszek" E.Gadomska Sp. j.	ul. Poznańska 162 18-400 Łomża
10.	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Łomży	ul. Sikorskiego 222 18-401 Łomża
11.	"Hetman" K.Korzep, W. Korzep Zakład Pracy Chronionej S. J.	ul. Kolejowa 7 18-500 Kolno
12.	Nord Serwis Systemy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	ul. Praw Kobiet 4 15-535 Białystok
13.	JARHEAD Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	ul. Warszawska 43p.3 15-062 Białystok

Źródło: <https://www.gov.pl/web/uw-podlaski/niepelnosprawnos>

3.5 Jednostki reintegracyjne: CIS, KIS, WTZ, ZAZ

Jednostki reintegracji społeczno-zawodowej pełnią bardzo ważną rolę w systemie ekonomii społecznej, integracji społecznej, jak również rynku pracy. Podmioty te tworzą możliwości długoterminowego treningu kompetencji społecznych i zawodowych dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, przygotowując je do wejścia na rynek pracy. Wyróżnia się następujące podmioty reintegracyjne: centra integracji społecznej (CIS), kluby integracji społecznej (KIS), warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) oraz zakłady aktywności zawodowej (ZAZ).

Mapka 4. Jednostki reintegracyjne w województwie podlaskim w 2020 r.

Źródło: opracowane własne na podstawie danych ROPS

Centra Integracji Społecznej

Centrum Integracji Społecznej (CIS) to jednostka organizacyjna utworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową, realizującą reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia. CIS nie jest samodzielnym podmiotem prawnym lecz formą prawną adresowaną do instytucji oraz organizacji pozarządowych pracujących z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym¹. Głównym celem Centrum Integracji Społecznej jest aktywizacja zawodowa i społeczna osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. CIS jest miejscem, które daje szansę na ponowne włączenie się do życia społecznego oraz prawidłowe pełnienie ról zawodowych i rodzinnych przez jego uczestników. Podejmowane przez Centrum działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej dążą do usamodzielnienia uczestników i wyprowadzenia ich poza system pomocy społecznej. Podstawą prawną umożliwiającą funkcjonowanie CIS jest ustawa o zatrudnieniu socjalnym z 13 czerwca 2003 r., która określa zasady tworzenia i działalności Centrów Integracji Społecznej, definiuje pojęcie wykluczenia społecznego, określa warunki uczestnictwa.

Z danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku, pozyskanych z badań własnych wynika, że na terenie województwa podlaskiego w 2020 r. zarejestrowanych było **17 Centrów Integracji Społecznej**, tyle samo co rok wcześniej.

¹ <http://rynekpracy.org/x/413658>

Mapka 5. Centra Integracji Społecznej w województwie podlaskim działające w 2020 r. (N=17)

Lp.	NAZWA I ADRES INSTYTUCJI TWORZĄCEJ CIS	NAZWA I ADRES SIEDZIBY CIS
1.	Stowarzyszenie na rzecz rodziny i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym HOLOS w Białymstoku ul. Orzeszkowej 9A 15-213 Białystok	Centrum Integracji Społecznej ul. Orzeszkowej 9A 15-081 Białystok
2.	Fundacji VITA FAMILIAE ul. Marynarska 2A 18-400 Łomża	Centrum Integracji Społecznej ul. Chełmońskiego 2 18-100 Łapy
3.	Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych im. króla Zygmunta Augusta ul. Mostowa 12 D 16-300 Augustów	Centrum Integracji Społecznej ul. Mostowa 12 D 16-300 Augustów Kurianka 43, 16-315 Lipsk
4.	Stowarzyszenie dla Rozwoju w Suwałkach ul. Janusza Korczaka 4/39 16-400 Suwałki	Centrum Integracji Społecznej ul. Szkolna 7 16-400 Suwałki
5.	Miasto Grajewo ul. Strażacka 6A 19-200 Grajewo	Centrum Integracji Społecznej ul. Osiedle Południe 36/1 19-200 Grajewo
6.	Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei” ul. Grunwaldzka 76 15-893 Białystok	Centrum Integracji Społecznej ul. Grunwaldzka 76 15-893 Białystok
7.	Prezydent Miasta Łomża ul. Stary Rynek 14 18-400 Łomża	Centrum Integracji Społecznej 1/ ul. Farna 1 18-400 Łomża 2/ ul. Zielona 2 18-400 Łomża
8.	Fundacja Dialog ul. Ks. Adama Abramowicza 1 15-872 Białystok	Centrum Integracji Społecznej ul. Stawiskowa 6 18-421 Piątnica Poduchowna
9.	Fundacja Dialog ul. Ks. Adama Abramowicza 1 15-872 Białystok	Centrum Integracji Społecznej ul. Kolejowa 26A 15-701 Białystok
10.	Gmina Boćki ul. Plac Armii Krajowej 3 17-111 Boćki	Centrum Integracji Społecznej ul. Plac Armii Krajowej 5 17-111 Boćki
11.	Fundacja Forum Inicjatyw Rozwojowych ul. Brukowa 28 lok.4. 15-889 Białystok	Centrum Integracji Społecznej ul. Marii Dąbrowskiej 4, 18-500 Kolno, do 31.12.2019r. oraz ul. Marii Konopnickiej 4 18-500 Kolno od 1.01.2020r.
12.	Fundacja Forum Inicjatyw Rozwojowych ul. Brukowa 28 lok.4. 15-889 Białystok	Centrum Integracji Społecznej ul. 3 Maja 42 17-200 Hajnówka
13.	Fundacja Forum Inicjatyw Rozwojowych ul. Brukowa 28 lok.4. 15-889 Białystok	Centrum Integracji Społecznej ul. Obwodowa 2 18-300 Zambrów
14.	Fundacja Forum Inicjatyw Rozwojowych ul. Brukowa 28 lok.4. 15-889 Białystok	Centrum Integracji Społecznej ul. Kościuszki 88 17-300 Siemiatycze

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

15.	Fundacja Forum Inicjatyw Rozwojowych ul. Brukowa 28 lok.4. 15-889 Białystok	Centrum Integracji Społecznej ul. 1 Maja 8 18-200 Wysokie Mazowieckie
16.	Fundacja Forum Inicjatyw Rozwojowych ul. Brukowa 28 lok.4. 15-889 Białystok	Centrum Integracji Społecznej Szczepankowo 60 18-411 Śniadowo
17.	Gmina Sokoły ul. Rynek Mickiewicza 10 18-218 Sokoły	Centrum Integracji Społecznej ul. Kolejowa 3 18-218 Sokoły

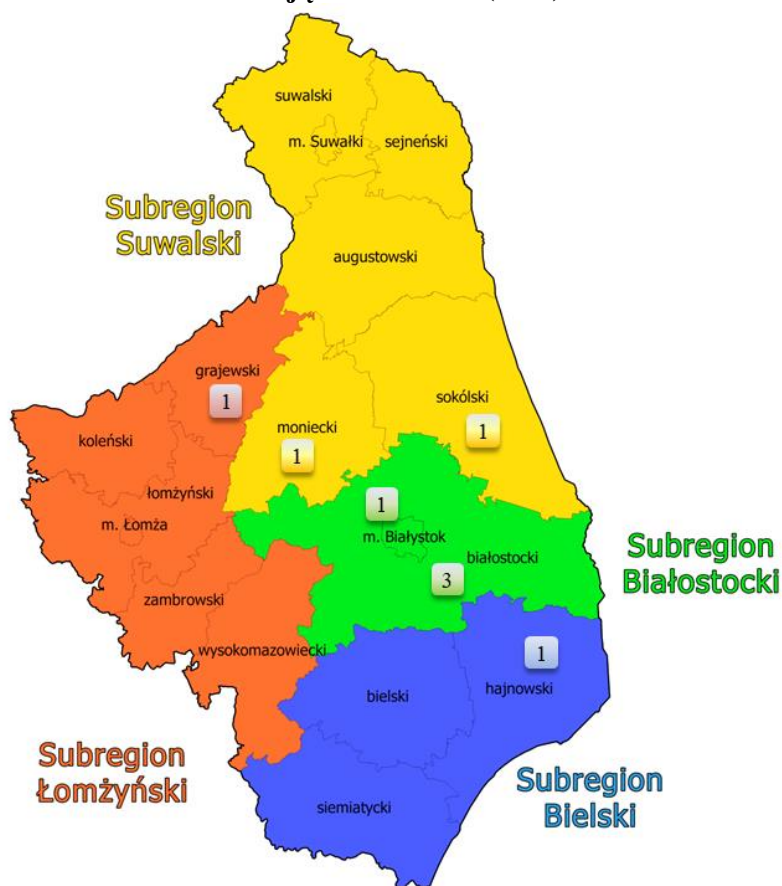
Źródło: opracowanie własne

Kluby Integracji Społecznej

Jednym z podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej są Kluby Integracji Społecznej (KIS). Są to jednostki, których celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. To jednostka pomagająca samo organizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy. KIS zostaje powołany przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową.

Z danych pozyskanych z rejestru Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego wynika, że w 2020 r. na terenie województwa podlaskiego zarejestrowanych było **8 Klubów Integracji Społecznej**, o jeden więcej niż rok wcześniej.

Mapka 6. Kluby Integracji Społecznej w województwie podlaskim działające w 2020 r. (N=8)

Źródło: opracowanie własne

Szczegółowe informacje w zakresie danych teleadresowych aktywnie działających KIS przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 15. Kluby Integracji Społecznej w województwie podlaskim w 2020 r.

Lp.	Instytucja tworząca	Kluby Integracji Społecznej	E-mail	Telefon
1	Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe	Klub Integracji Społecznej w Zabłudowie ul. Rynek 8, 16-060 Zabłudów	kiszabludow@polskies towarzyszenie.pl	85/ 6526107
2	Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe	Klub Integracji Społecznej w Łapach ul. Dolna 4, 18-100 Łapy	kislapy@polskiestowa rzyszenie.pl	85/ 6526107
3	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach	Klub Integracji Społecznej „Sukces w działaniu” ul. Leśnikowska 54, 18-100 Łapy	mgopslapy@pro.onet. pl	85 715 25 50
4	Stowarzyszenie Rozwoju Obszarów Wiejskich Podlasie	Klub Integracji Społecznej “Aktywni razem” ul. Karwowska 48, 19-213 Radziłów	kontakt@stowarzyszen ie-podlasie.p	86 2736199
5	Ośrodek Pomocy Społecznej	Klub Integracji Społecznej w Sokółce ul. Dąbrowskiego 12, 16-100 Sokółka	brak	85/ 7112064
6	Ośrodek Pomocy Społecznej	Klub Integracji Społecznej w Dubiczach Osocznych Dubicze Osoczne 45, 17-200 Dubicze Osoczne	gmina@gmina- hajnowka.pl	85/ 6823195
7	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Klub Integracji Społecznej w Mońkach ul. Wyzwolenia 12 19-100 Mońki	mops@mops-monki.pl	85 7162567
8	Fundacja Science Point	Klub Integracji Społecznej „Nowa Droga” ul. Elektryczna 1/3 lok.216 15-080 Białystok	kis@sciencepoint.pl	607645779

Źródło: rejestr Klubów Integracji Społecznej za rok 2020

Z monitoringu wynika, że zarówno CIS-y jak i KIS-y z reguły mają projektowy charakter, przez co ich funkcjonowanie zależne jest od dofinansowania zewnętrznego. W przypadku podmiotów, które korzystają z dofinansowań, brak ciągłości projektowej powoduje utratę płynności finansowej po zakończeniu projektu, a co za tym idzie, zawieszenie ich działalności lub likwidację.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej to placówki powołane do rehabilitacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Finansowane są ze środków PFRON, środków samorządowych i innych źródeł. Wśród zadań WTZ istotne miejsce zajmuje wsparcie osób z niepełnosprawnościami w uzyskiwaniu kompetencji do samodzielnego funkcjonowania w przestrzeni społeczno-zawodowej. Działania WTZ-ów opierają się na metodzie terapii zajęciowej oraz indywidualnej pracy z klientem. W WTZ osoby z niepełnosprawnościami mają być wspierane w procesie wychodzenia na rynek pracy. Warsztat nie jest placówką samodzielną, ale stanowi część większej struktury organizacyjnej wyposażonej w osobowość prawną lub posiadającej zdolność do czynności prawnych. Warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty. Celem WTZ jest: aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz stwarzanie osobom z niepełnosprawnościami niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacji powyższych celów służy stosowanie technik terapii zajęciowej zmierzających do usamodzielnienia uczestników, poprzez wyposażenie ich w umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijania psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiającym uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy. Uczestnikami warsztatów mogą być osoby posiadające prawnie potwierdzony status niepełnosprawności, niezdolne do podjęcia pracy. Terapię prowadzoną w warsztacie realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika, który zawiera informacje dotyczące osoby z niepełnosprawnością, planowanych działań wobec uczestnika i spodziewanych efektów tych działań.

Monitoring WPRES wykazuje, iż liczba WTZ na terenie województwa podlaskiego nie zmienia się na przestrzeni lat. Analiza danych liczbowych wskazuje na fakt, iż sytuacja WTZ na terenie województwa podlaskiego jest stabilna (dofinansowanie z PFRON). Liczba warsztatów terapii zajęciowej utrzymuje się od kilku lat na tym samym poziomie – 25. Budżet WTZ nie zawsze jest wystarczający, jednak przy uzupełnieniu z innych źródeł, istnieje możliwość w miarę stabilnego funkcjonowania. Środki te starczą na bieżące wydatki

związane z prowadzeniem działań z uczestnikami, jednak niejednokrotnie brakuje na inne wydatki, zwłaszcza inwestycyjne, związane z remontami oraz dowozem uczestników.

Dane adresowe dotyczące WTZ w województwie podlaskim przedstawiono w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

Tabela 16. Warsztaty terapii zajęciowej według województw w 2020 r.

Lp.	Powiat	WTZ	Dane adresowe	Telefon	E-mail
1	augustowski	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych WTZ w Augustowie	Portowa 12 16-300 Augustów	(87) 643-55-09	wtz@onet.eu
2	białostocki	Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych „START”	Ogrodniczki Białostocka 62 16-030 Supraśl	(85) 710-81-00	wtzwogrodniczkach@gmail.com
3	białostocki	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „RAZEM”	Czajkowskiego 9 16-020 Czarna Białostocka	(89) 710-36-65	razem.wtz@wp.pl
4	białostocki	Fundacja Nowa Wola	Nowa Wola 89 16-050 Michałowo	(66) 861-77-77	wtz.nowawola@o2.pl
5	bielski	Caritas Diecezji Drohiczyńskiej	Żwirki i Wigury 4 17-100 Bielsk Podlaski	(85) 876-71-91 793-759-355 533-177-133	biuro@wtzbielskpodlaski.pl
6	grajewski	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	Os. Południe 61 19-200 Grajewo	(86) 273-88-17	brak
7	hajnowski	Parafia pw. Św. Trójcy	3-go Maja 63 17-200 Hajnówka	(85) 682-38-03	wtz-hajnowka@o2.pl
8	kolneński	Fundacja Vita Familiae	Wojska Polskiego 48 18-500 Kolno	(86) 278-14-89	wtzkolno@o2.pl
9	łomżyński	Stowarzyszenie Rodzice Dzieciom Troski Specjalnej	Marianowo 5 18-421 Piątnica	(86) 219-29-80	wtz@srp.pl wtzmarianowo@o2.pl
10	moniecki	Caritas Diecezji Białostockiej	Al. Niepodległości 3 19-100 Mońki	(85) 716-40-79	wtz.monki@caritas.pl
11	sejneński	Regionalne Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	1 Maja 2 16-500 Sejny	(87) 517-34-16	rsonsejny@wp.pl
12	siemiatycki	Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus	Bartosza Głowackiego 2 17-300 Siemiatycze	(85) 656-11-78 790-771-121	wtzsiemiatycze@wp.pl
13	siemiatycki	Stowarzyszenie Pomocy "Szansa"	Dołubowo 35 17-306 Dziadkowice	664-242-299 (85) 655-02-82	wtz3@spszansa.pl
14	sokólski	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Razem"	Piłsudskiego 5 16-100 Sokółka	(85) 711-85-08	wtzsokolka@gmail.com

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

15	sokólski	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Radość Życia"	Gen. Sulika 1 16-200 Dąbrowa Białostocka	(85) 712-02-85	Stow.wtz.d@wp.pl
16	suwalski	Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości	Stefa Batorego 25 16-424 Filipów	(87) 569-62-57	wtz@srp.pl
17	wysokomazowiecki	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	Kozarze 63 18-230 Kozarze	(86) 277-90-04	wtzkozarze@wp.pl
18	wysokomazowiecki	Stowarzyszenie Pomocy "SZANSA"	Stare Racibory 4 18-218 Sokoły	(86) 476-12-28 665-330-071	wtz2@spszansa.pl
19	zambrowski	Zgromadzenie Sióstr Służek NMPN	Cmentarna 11 18-305 Szumowo	(86) 476-90-90	wtz.szumowo@op.pl
20	Białystok	Fundacja AC	Storczykowa 7 15-644 Białystok	(85) 742-32-18	wtzac@interia.pl
21	Białystok	Caritas Archidiecezji Białostockiej	Knyszyńska 12a 15-702 Białystok	(85) 673-13-01 697-020-098	wtz.bialystok@caritas.pl
22	Białystok	Warsztaty Terapii Zajęciowej „My Dla Innych”	Transportowa 4 15-399 Białystok	(85) 74-29-138	wtz@mydlainnych.pl
23	Białystok	Spółdzielnia SNB	Kraszewskiego 26/2 15-025 Białystok	(85) 74-56-735	wtz@snb.pl
24	Łomża	Zakłady Spożywcze "BONA" Sp. z o.o.	Bernatowicza 3 18-400 Łomża	(86) 216-02-64	wtz.lomza@wp.pl
25	Suwałki	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	Utrata 9 16-400 Suwałki	(87) 566-36-08	wtzsuwalki@neostrada.pl

Źródło: opracowanie własne

Zakłady Aktywności Zawodowej

Jednym z podmiotów reintegracyjnych są Zakłady Aktywności Zawodowej. Są to podmioty, których głównym celem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami. ZAZ nie jest samodzielną formą prawną, nie ma osobowości prawnej i funkcjonuje jako jednostka wyodrębniona w instytucji lub organizacji, która ZAZ utworzyła. Zakłady Aktywności Zawodowej mogą prowadzić różne rodzaje działalności gospodarczej, z wyjątkiem działalności polegającej na wytwarzaniu wyrobów przemysłu paliwowego, tytoniowego, spirytusowego, winiarskiego, piwowarskiego, a także pozostałych wyrobów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,5% oraz wyrobów z metali szlachetnych albo z udziałem tych metali lub handlu tymi wyrobami.

„Dochody z tej działalności muszą być przeznaczone w całości na zakładowy fundusz aktywności, z którego finansowane mogą być m.in. **wydatki na:**

- usprawnienie i dodatkowe oprzyrządowanie stanowisk pracy,
- wspomagające samodzielne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami w zakładzie pracy,

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- poprawa warunków pracy osób z niepełnosprawnościami,
- zakup sprzętu i wyposażenia pomagającego osobie z niepełnosprawnościami,
- dokształcanie, przekwalifikowanie i szkolenie osób z niepełnosprawnościami,
- rekreacja i uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w życiu kulturalnym,
- pomoc w zaspokajaniu innych potrzeb socjalnych i związanych z rehabilitacją społeczną zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami.

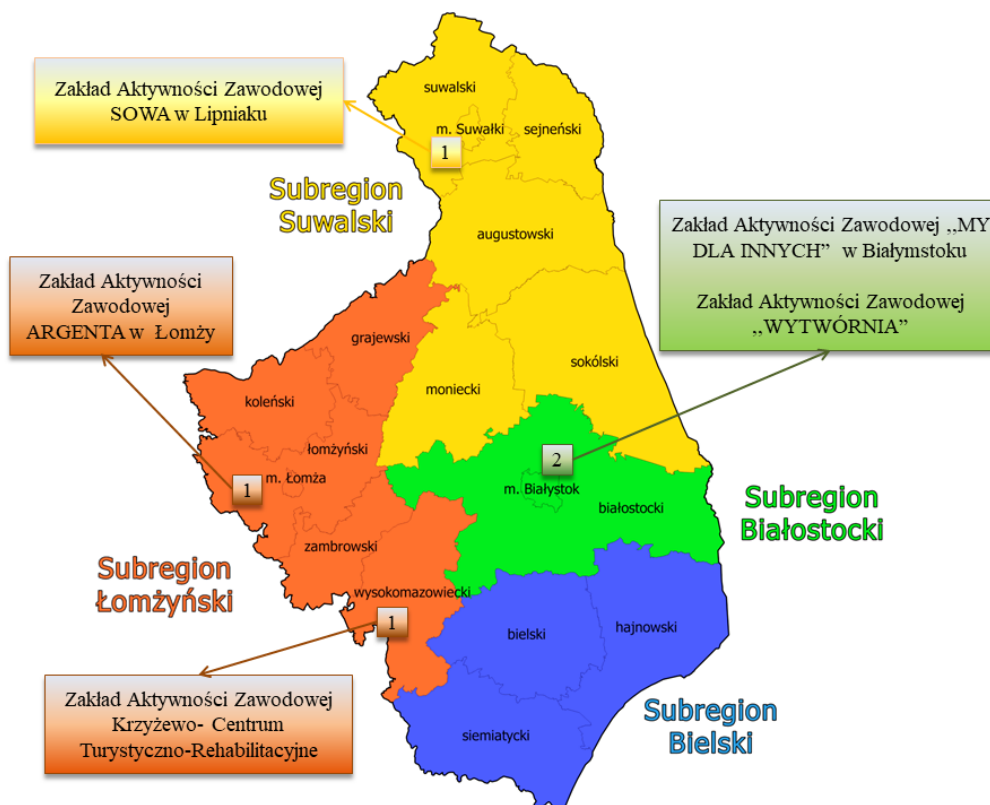
Zakłady Aktywności Zawodowej działają w oparciu o ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Tworzą one miejsca pracy dla osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub umiarkowanym, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, jednocześnie przyczyniając się do społecznej reintegracji ich pracowników. ZAZ mogą być tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty), fundacje, stowarzyszenia lub inne organizacje społeczne, których statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami.

Monitoring *Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie podlaskim na lata 2013 – 2020 za rok 2020* dowodzi, że na terenie województwa podlaskiego w 2020 r. działało 5 Zakładów Aktywności Zawodowej:

- Zakład Aktywności Zawodowej SOWA w Lipniaku,
- Zakład Aktywności Zawodowej MY DLA INNYCH w Białymstoku,
- Zakład Aktywności Zawodowej ARGENTA w Łomży,
- Zakład Aktywności Zawodowej KRZYŻEWO Centrum Turystyczno-Rehabilitacyjne,
- Zakład Aktywności Zawodowej „WYTWÓRNIA” Towarzystwa Wspierania Inicjatyw Społecznych ALPI.

Analiza danych liczbowych pozyskanych z WUP wskazuje na fakt, iż w 2020 r. Zakłady Aktywności Zawodowej z terenu województwa podlaskiego zatrudniały ogółem 256 osób, w tym 187 z niepełnosprawnościami. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta była wyższa o 26 osób w ogóle i o 18 osób z niepełnosprawnościami.

Mapka 7. Zakłady Aktywności Zawodowej w województwie podlaskim w 2020 r. (N=5)

Źródło: opracowanie własne

- 1) **Zakład Aktywności Zawodowej ARGENTA w Łomży**
ul. Al. Legionów 145A, 18-400 Łomża
887 092 991
Produkcja tekstylna – prowadzenie sklepu on-line
- 2) **Zakład Aktywności Zawodowej SOWA w Lipniaku**
Lipniak 3, 16-402 Suwałki
509 709 386
Usługi gastronomiczne i cateringowe
Usługi hotelarskie
Rękodzieło
- 3) **Zakład Aktywności Zawodowej MY DLA INNYCH w Białymstoku**
Sklep Charytatywny
Białystok, ul. Antoniuk Fabryczny 34
Prowadzenie sklepu charytatywnego
Wytwarzanie produktów z recyklingu
Usługi pralnicze

4) Zakład Aktywności Zawodowej Krzyżewo Centrum Turystyczno – Rehabilitacyjne

Krzyżewo 30, 18-218 Sokoly

86 476 42 18, 513 816 376

usługi noclegowe

usługi gastronomiczne

usługi rehabilitacyjne

usługi rekreacyjne

5) Zakład Aktywności Zawodowej WYTWÓRNIA Towarzystwa Wspierania Inicjatyw Społecznych ALPI

ul. Octowa 2A, 15-399 Białystok

85 741 24 69

Zakłady Aktywności Zawodowej stanowią jeden z elementów łańcucha instytucjonalnego systemu rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami, obok warsztatów terapii zajęciowej i zakładów pracy chronionej. Warto zauważyć, że znikoma liczba osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w ZAZ (w odniesieniu do ogólnej liczby osób niepełnosprawnych) powoduje, że Zakłady Aktywności Zawodowej z terenu województwa podlaskiego nie mogą wpisywać się w rozwiązania systemowe, a brak drożności we wyprowadzaniu osób niepełnosprawnych na otwarty rynek pracy powoduje potrzebę skierowania szczególnej uwagi na problemy i trudności w funkcjonowaniu tych podmiotów.

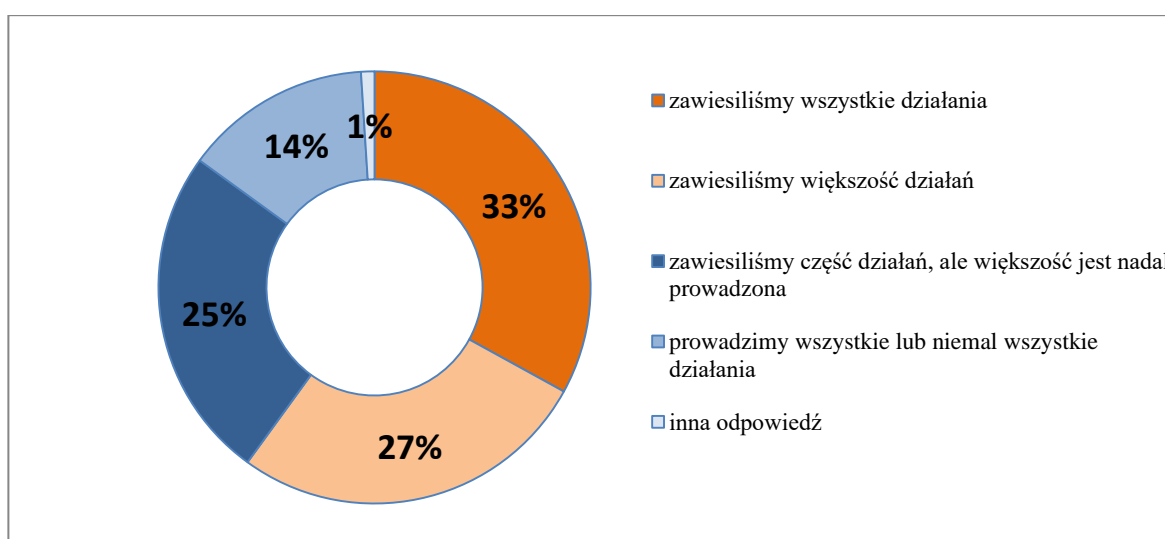
3.6 Inne podmioty ekonomii społecznej

Organizacje pozarządowe

Najaktualniejsze dane dotyczące sektora organizacji pozarządowych pochodzą z 2018 r. Z monitoringu wynika, że na koniec 2018 roku w Polsce zarejestrowanych było ponad 22 tysiące fundacji i niemal 112 tysięcy stowarzyszeń (wśród tych ostatnich około 16,6 tysięcy stanowiły ochotnicze straże pożarne). W Polsce działa około 90 tysięcy stowarzyszeń i fundacji. Powyższe liczby dotyczą tylko fundacji i stowarzyszeń. Warto jednak wiedzieć, że w Polsce istnieje także około 50 tysięcy innych podmiotów, które są zaliczane do szeroko definiowanego sektora pozarządowego. Są to między innymi koła łowieckie, związki zawodowe, spółdzielnie socjalne, organizacje pracodawców, koła gospodyń wiejskich, kółka rolnicze, cechy rzemieślnicze, instytucje kościelne, partie polityczne.

Z ogólnopolskich badań prowadzonych przez Stowarzyszenie Klon Jawor wynika, że pandemia koronawirusa wpłynęła na funkcjonowanie organizacji pozarządowych w różnym stopniu – część stowarzyszeń i fundacji nadal prowadzi swoje dotychczasowe działania, inne je zmodyfikowały, ograniczyły lub zawiesiły. 33% organizacji podaje, że zaprzestało wszystkich dotychczasowych działań. Kolejne 27% to organizacje, które zawiesiły większość swoich aktywności. Oznacza to, że ponad połowa sektora pozarządowego nie prowadzi większości swoich działań sprzed pandemii.

Wykres 3. Poziom aktywności organizacji w wyniku pandemii

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Organizacje pozarządowe wobec pandemii. Raport z badań”

Wyniki badań dowodzą, że:

- większość organizacji stara się prowadzić swoje działania, choć część obostrzenia związane z pandemią zmuszają do zawieszenia aktywności,
- zawieszenie wszystkich lub większości dotychczasowych działań dotyka najczęściej organizacje sportowe (80%) i kulturalne (73%),
- co druga organizacja dostrzega swoją rolę w aktywnym działaniu na rzecz niwelowania skutków pandemii,
- większość organizacji chce wykorzystywać nowe technologie aby działać i utrzymywać kontakt z odbiorcami,

- organizacje boją się, że w wyniku pandemii nie będą mogły wspierać swoich odbiorców,
- organizacje potrzebują wsparcia finansowego, połużnienia wymogów formalny, a także dostępu do informacji.
- główne potrzeby organizacji to: wsparcie finansowe, elastyczność grantodawców i wiarygodne informacje od rządu i samorządów².

Najaktualniejsze dane dotyczące kondycji sektora pozarządowego w województwie podlaskim pochodzą z 2018 r. z Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku. W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono dane liczbowe na temat sektora non – profit w naszym regionie.

Tabela 17. Organizacje sektora non-profit w województwie podlaskim w 2018 r.

Lp.	Nazwa	Ilość (w tys.)	Ilość w %
1	Ogółem organizacje non-profit	2 500	100
2	- w tym podmioty ekonomii społecznej	2 500	98,7
3	- w tym przedsiębiorstwa społeczne	-	0,6
4	- w tym organizacje pożytku publicznego	300	11,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Monitoring wykazuje, że na terenie województwa podlaskiego funkcjonuje około 2 500 organizacji non-profit. W poniższej tabeli przedstawiono informacje na temat różnych form prawnych i organizacyjnych sektora pozarządowego.

Tabela 18. Forma prawna i organizacyjna sektora non-profit w województwie podlaskim w 2018 r.

Nazwa	Ilość (w tys.)	Ilość w %
Stowarzyszenia i podobne organizację społeczne - ogółem	2 000	79,7
<i>Typowe stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne</i>	1 000	38,8
<i>Stowarzyszenia sportowe</i>	500	18,3
<i>Ochotnicze Straże Pożarne</i>	500	19,0
<i>Koła łowieckie</i>	100	3,6
Fundacje	400	15,2
Spoleczne podmioty wyznaniowe	100	2,6

² Rok w pandemii. Raport z badań organizacji pozarządowych 2020/2021. Stowarzyszenie Klon Jawor. Warszawa 2021.

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Samorząd gospodarczy i zawodowy - ogółem	100	2,4
<i>Kółka rolnicze</i>	0	0,0
<i>Pozostały samorząd gospodarczy</i>	0	0,8
<i>Pozostały samorząd zawodowy</i>	0	1,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując sektor pozarządowy w podziale terytorialnym tj. według rodzaju miejscowości okazuje się, że najwięcej organizacji jest zarejestrowanych w miastach (62,7%).

Tabela 19. Organizacje sektora non-profit według podziału terytorialnego oraz rodzaju miejscowości w 2018 r.

Lp.	Rodzaj miejscowości	Ilość (w tys.)	Ilość w %
1	Ogółem organizacje non-profit	2 500	100
2	Miasto ogółem	1 600	62,7
3	- na prawach powiatu	1 000	41,0
4	- pozostałe w gminie miejskiej	300	10,8
5	- w gminie miejsko-wiejskiej	300	10,9
6	Wieś	900	37,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie województwa podlaskiego najwięcej organizacji (25,7%) działa w sferze sportu, turystyki, rekreacji, hobby. Prawie co piąta organizacja zajmuje się ratownictwem, a co dziesiąta kulturą i sztuką. Szczegółowe informacje na temat profili działania organizacji pozarządowych w województwie podlaskim przedstawiono poniżej.

Tabela 20. Główna dziedzina działalności organizacji sektora non-profit według podziału terytorialnego w 2018 r.

Lp.	Dziedzina działalności	Ilość (w tys.)	Ilość w %
1	Sport, turystyka, rekreacja, hobby	600	25,7
2	Ratownictwo	500	19,3
3	Pomoc społeczna i humanitarna	200	7,7
4	Kultura i sztuka	300	10,0
5	Ochrona zdrowia	100	2,3
6	Sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe	100	2,7
7	Ochrona środowiska	100	3,0
8	Łowiectwo	100	4,0
9	Rynek pracy, aktywizacja zawodowa	0	1,3
10	Rozwój lokalny w wymiarze społecznym i ekonomicznym	100	4,7
11	Prawo i jego ochrona, prawa człowieka	0	1,0
12	Wsparcie dla instytucji organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich	100	2,1

13	Pozostała działalność, w tym międzynarodowa i religijna	100	3,5
----	---	-----	-----

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Organizacje pozarządowe mogą prowadzić różne formy działalności: nieodpłatną pożytku publicznego, odpłatną pożytku publicznego, pozostałą działalność statutową i działalność gospodarczą (z zastrzeżeniem, że prowadzenie tych działalności wymaga rachunkowego wyodrębnienia różnych form działalności, w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyników każdej z nich, a także pod warunkiem, że działalność odpłatna i gospodarcza nie dotyczą tego samego przedmiotu działalności). Najaktualniejsze dane wskazują na fakt, że na terenie województwa podlaskiego ponad 70% organizacji sektora no-profit prowadzi nieodpłatną działalność statutową.

Tabela 21. Organizacje sektora non-profit według prowadzonej działalności w 2018 r.

Lp.	Rodzaj prowadzonej działalności	Ilość (w tys.)	Ilość w %
1	Nieodpłatna działalność statutowa	1 800	70,7
2	Odpłatną działalność statutową lub działalność gospodarczą, w tym: <i>odpłatną działalność statutową bez działalności gospodarczej, działalność gospodarczą bez odpłatnej działalności statutowej, odpłatną działalność statutową oraz działalność gospodarczą</i>	700	29,3
Ogółem		2 500	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Warto zauważyć że powyższe dane dotyczą sytuacji sprzed pandemii. Dokładne informacje na temat skutków pandemii w sektorze pozarządowym będą znane po jej zakończeniu.

Branże spółdzielcze

W poniższym zestawieniu tabelarycznym zaprezentowano dane na temat branż spółdzielczych w województwie podlaskim. Z najaktualniejszych danych pozyskanych od Krajowej Rady Spółdzielczej wynika, że w województwie podlaskim w 2020 r. funkcjonowało łącznie 226 podmiotów o charakterze spółdzielczym (o 44 mniej niż rok wcześniej). Analizując dane liczbowe poszczególnych branż warto zauważyć, że w przypadku podmiotów czynnych w działalności na przestrzeni lat 2017-2020, w przypadku *Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”*, *Spółdzielni Kółek Rolniczych*, *Spółdzielni Pracy i Usług*

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

i Spółdzielnie Budowlane oraz Spółdzielnie Grupy Producentów Rolnych zanotowano wzrost w liczbie. Liczba pozostałych podmiotów pozostała bez zmian lub spadła.

Tabela 22. Branże spółdzielcze w województwie podlaskim w latach 2017-2020 r.

Branża	Czynna w działalności				Czynna w likwidacji			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Spółdzielnie „Samopomoc Chłopska”	30	31	31	32	11	8	8	8
Spółdzielnie Mleczarskie	10	10	10	10	0	0	0	0
Spółdzielnie Ogrodniczo-Pszczelarskie	0	0	0	0	0	0	0	0
Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne	15	14	14	14	5	7	7	9
Spółdzielnie Kótek Rolniczych	13	13	13	14	6	6	6	5
Banki Spółdzielcze	31	31	31	31	0	0	0	0
PSS „Społem”	10	10	9	9	0	0	1	1
Spółdzielnie Mieszaniowe	83	79	79	79	8	11	8	9
Spółdzielnie Pracy i Usług i Spółdzielnie Budowlane	11	11	11	12	10	9	9	9
Spółdzielnie Inwalidów i Niewidomych	6	6	6	5	1	1	1	2
Spółdzielnie „Cepelia”	1	1	1	1	0	0	0	0
Spółdzielnie Rzemieślnicze	1	1	1	1	2	2	2	2
Spółdzielnie Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Spółdzielnie Grupy Producentów Rolnych	15	16	16	18	2	2	3	3
Razem	226	223	222	226	45	46	45	48

Źródło: Krajowa Rada Spółdzielcza, Warszawa 2020

Spółki non profit

Spółki non-profit (spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne), to podmioty, które nie działają w celu osiągnięcia zysku, tylko całość dochodu przeznaczają na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników. Podmioty te mogą prowadzić działalność pożytku publicznego zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Monitoring WPRES wykazał, że na dzień 31 grudnia 2020 r.

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało łącznie **15 spółek non-profit (o 2 mniej niż w roku poprzednim)**. Szczegółowe informacje o przedmiotowych podmiotach przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 23. Spółki non profit w województwie podlaskim w 2020 r.

Lp.	Nazwa	Siedziba podmiotu			
		miejsowość	ulica, numer budynku/lokalu	kod pocztowy	poczta
1	SERWIS DIESEL Sp. z o.o.	Białystok	ul. Serwisowa 3	15-620	Białystok
2	ART GROUP spółka z o.o.	Białystok	ul. Antoniuk Fabryczny 40	15-741	Białystok
3	"Gattino" Sp. z o.o.	Suwałki	ul. Janusza Korczaka 4/39	16-400	Suwałki
4	EARTH – HEART PRZEDSIĘBIORSTWO SPOŁECZNE SPÓŁKA Z.O.O NON PROFIT	Białystok	ul. Krasnoludków 22	15-156	Białystok
5	Ekoperspektywa Sp. z o.o.	Białystok	Św. Rocha 11/1 lok. 706	15-879	Białystok
6	Przedsiębiorstwo Społeczne Okienko sp. z o.o.	Białystok	ul. Żelazna 23	15-297	Białystok
7	DRENTOM	Białystok	ul. Wiatrakowa 8/14	15-827	Białystok
8	Przedsiębiorstwo Społeczne Macierzanka Spółka z o.o.	Kurianka	Kurianka 43	16-315	Lipsk
9	MIKABO Sp. z o.o.	Łapy	ul. Wyspiańskiego 17	18-100	Łapy
10	FOKUS SERWIS Spółka z o.o.	Łapy	ul. Polna 8	18-100	Łapy
11	ART GROUP spółka z o.o.	Białystok	ul. Legionowa 30, lok. 105	15-281	Białystok
12	Dzielnia Wiedzy sp. z o.o.	Sejny	ul. Wojska Polskiego 17/9	16-500	Sejny
13	Dom Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Sokółka	ul. Kryńska 41	16-100	Sokółka
14	NATURALL SP Z O.O.	Łomża	ul. Wojska Polskiego 28	18-400	Łomża
15	Społeczne IT Spółka z o.o.	Białystok	ul. Swobodna 34/74	15-756	Białystok

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy Przedsiębiorstw Społecznych za grudzień 2020

Wnioski

Przedmiotowy dokument dotyczy monitoringu „Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim na lata 2013-2020” za rok 2020. W raporcie przedstawiono informacje na temat realizacji działań w obszarze ekonomii społecznej na terenie województwa podlaskiego w 2020 r. Był to szczególnie trudny rok ze względu na panującą pandemię oraz jej konsekwencje. Pandemia COVID-19 wywołała wieloaspektowy kryzys, który dotknął wszelkich wymiarów życia, począwszy od kwestii gospodarczych, przez społeczne, polityczne czy kulturalne, jednocześnie uwidaczniając szereg nowych problemów i wyzwań.

Z monitoringu wynika, że sytuacja pandemiczna znacznie osłabiła sektor ekonomii społecznej w województwie podlaskim. W obliczu dynamicznie zmieniającej się sytuacji, dane dotyczące sektora w 2020 r. z każdym miesiącem traciły na aktualności. Pandemia koronawirusa kształtowała warunki funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej. Podmioty te zmuszone były zawiesić wiele dotychczasowych swoich działań lub znaleźć dla nich nową formułę. Poniżej przedstawiono główne wnioski dotyczące kondycji sektora w monitorowanym roku:

- *Na terenie województwa podlaskiego na koniec 2020 r. funkcjonowało 80 przedsiębiorstw społecznych. Dominujące branże, w których działają PS to: handel i pozostałe usługi, edukacja i kultura, usługi dla firm, organizacji i administracji publicznej, rekreacja, turystyka i zakwaterowanie. Wyniki prowadzonych badań wskazują na fakt, iż w szczególnie trudnej sytuacji znalazły się podmioty z branż takich jak: gastronomia, turystyka i rekreacja, edukacja i usługi społeczne.*
- *Ponad połowa – 55%³ przedsiębiorstw społecznych z terenu województwa podlaskiego znalazło się w złej sytuacji w związku z sytuacją pandemiczną. Najtrudniejsza sytuacja PS miała miejsce w subregionach bielskim i suwalskim, gdyż 100% PS zlokalizowanych w tych regionach poinformowało o swojej złej kondycji.*
- *Tylko co trzecie przedsiębiorstwo społeczne określa swoją kondycję jako dobrą.*

³ 29 przedsiębiorstw społecznych z 84 znajdujących się na Liście przedsiębiorstw społecznych na początku 2021 r. zadeklarowało w wywiadach telefonicznych prowadzonych celem zbadania kondycji PS, że ich kondycja jest zła.

- *Co dziesiąte przedsiębiorstwo społeczne z terenu województwa podlaskiego znalazło się w 2020 r. w stanie likwidacji.*
- *Liczba miejsc pracy we wszystkich przedsiębiorstwach społecznych z terenu województwa podlaskiego na koniec 2020 r. wyniosła 364.*
- *Z listy przedsiębiorstw społecznych wynika, że w 2020 r. w województwie podlaskim działało 29 spółdzielni socjalnych oraz 7 spółdzielni inwalidów i niewidomych (5 prowadzących czynną działalność oraz 2 pozostające w czynnej likwidacji).*
- *Spadła liczba Zakładów Pracy Chronionej - w 2020 r. działało ich 13, o 6 mniej niż w roku wcześniejszym.*
- *W 2020 r. na terenie województwa podlaskiego działało 25 warsztatów terapii zajęciowej, 5 zakładów aktywności zawodowej, 17 centrum integracji społecznej oraz 8 klubów integracji społecznej. Pandemia spowodowała, że wiele z nich zmierzyło się z poważnymi problemami związanymi z wprowadzonymi obostrzeniami i zakazami. Pojawiły się problemy w utrzymaniu płynności finansowej, wypłatą wynagrodzeń, świadczeniem usług społecznych. Niektóre jednostki zmuszone były wstrzymać swoją działalność.*

Na terenie województwa podlaskiego działają 4 certyfikowane Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej. Koordynacją rozwoju ekonomii społecznej w regionie zajmuje się Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku. Poziom realizacji poszczególnych wskaźników WPRES zrealizowanych w 2020 r. został przedstawiony w niniejszym raporcie.

Rekomendacje:

Dostrzegając niezwykle trudną sytuację podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, spowodowaną pandemią koronawirusa SARS-CoV-2, należy przede wszystkim podejmować działania mające na celu złagodzenie skutków tej kryzysowej sytuacji. W tym trudnym dla wszystkich okresie, szczególnie ważne wydaje się podjęcie działań mających na celu ochronę i utrzymanie miejsc pracy stworzonych w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, będących w najtrudniejszej pozycji na rynku pracy. Rekomenduje się stosowanie przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej mechanizmu zakupowego mającego na celu przeciwdziałanie upadłości PS/PES i utrzymanie miejsc pracy zagrożonych w następstwie wystąpienia COVID-19.

Ekonomia społeczna jako instrument rozwoju lokalnego stanowi, ważny element stymulujący rozwój obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją i innych obszarów, które doświadczają trudności rozwojowych. Ma szansę odpowiedzieć w sposób kompleksowy na wiele wyzwań społeczno-gospodarczych, przed jakimi stoi społeczeństwo, szczególnie w okresie wciąż trwającej pandemii. Ze względu na cechy przedsiębiorstw społecznych i – szerzej – podmiotów ekonomii społecznej, a także potencjał tych podmiotów do zatrudniania grup najbardziej oddalonych od rynku pracy, realizacji usług społecznych, wykorzystania zasobów o charakterze lokalnym, należy stwarzać warunki również do tworzenia nowych tego typu podmiotów. Jeżeli sektor ekonomii społecznej nie będzie dostatecznie wsparty i zauważony, jego możliwości mogą być znacznie ograniczone. Do tego sam sektor, jak wykazują badania, boryka się z problemami redukcji kadry. Dlatego, należy jak najszybciej przedsięwziąć wszelkie kroki, które po pierwsze wzmocnią sam sektor i obronią przed zwolnieniami wewnątrz, a po drugie dadzą perspektywę do ratowania tych osób, które zawodowo ucierpią poprzez utratę pracy.

Potrzeby przedsiębiorstw społecznych i zatrudnionych w nich osób stanowią kluczowy element w budowaniu przyszłości sektora. Dlatego istotne jest prowadzenie badań, analiz, diagnoz, celem dostosowania wsparcia do faktycznych potrzeb. Należy poszerzać wachlarz instrumentów finansowych i pozafinansowych dostępnych dla przedsiębiorstw społecznych. Wskazane jest doskonalenie systemu wsparcia ekonomii społecznej oraz

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

tworzenie nowych narzędzi pomocowych. Warto doskonalić kompetencje kadry podmiotów ekonomii społecznej oraz tworzyć warunki i możliwości dostosowania kwalifikacji do zmieniającej się rzeczywistości. Dotyczy to zarówno pracowników przedsiębiorstw społecznych, jak również kadry jednostek reintegracji społeczno-zawodowej. Rekomenduje się angażowanie podmiotów ekonomii społecznej w rozwój usług społecznych w społecznościach lokalnych. Należy kłaść nacisk na współpracę tych podmiotów z jednostkami samorządu terytorialnego oraz sektorem biznesowym. Wyniki monitoringu wskazują na fakt, iż istotne jest organizowanie wsparcia dla NGO zmierzające do ich rozwoju instytucjonalnego, profesjonalizacji oraz ekonomizacji.

Należy rozwijać współpracę pomiędzy ROPS, OWES-ami, RKRES oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w rozwój sektora, celem nadania spójności działaniom zmierzającym do wzmocnienia roli trzeciego sektora w regionie i rozwoju PES.

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Cel główny

Zwiększenie udziału ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego.

Cel szczegółowy	Główne wskaźniki	Wartość wskaźnika w 2020	Uwagi/źródło finansowania
I. Promocja i edukacja ekonomii społecznej			
<p>Jakie działania promocyjne i edukacyjne z obszaru ekonomii społecznej w 2020 r. podejmowała Państwa jednostka?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>			
<p>Priorytet I, Cel 1. Upowszechnianie wiedzy i informacji o ekonomii społecznej oraz dobrych praktyk</p>	<p>Liczba wysłanych Newsletterów</p>		
	<p>Liczba spotkań, konferencji i innych wydarzeń informacyjno-edukacyjnych skierowanych do mieszkańców regionu i otoczenia ekonomii społecznej</p>		
	<p>Liczba uczestników tych wydarzeń</p>		
<p>Priorytet I, Cel 2. Budowanie więzi podmiotów ES z samorządami terytorialnymi</p>	<p>Liczba podlaskich samorządów terytorialnych, których przedstawiciele objęci zostali działaniami z obszaru ekonomii społecznej</p>		

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Priorytet I, Cel 3. Zwiększenie świadomości organizacji pozarządowych w zakresie ekonomii społecznej	Liczba organizacji pozarządowych, których przedstawiciele objęci zostali działaniami z obszaru ekonomii społecznej		
	Liczba organizacji pozarządowych, które na skutek wsparcia OWES rozpoczęły działalność gospodarczą <i>Uwaga. Nie wpisywać tu podmiotów ES, które są wymienione w Priorytecie II. Cel 3.</i>		
Priorytet I, Cel 4. Budowanie więzi pomiędzy ekonomią społeczną a biznesem	Liczba przedsiębiorstw, których przedstawiciele objęci zostali działaniami z obszaru ekonomii społecznej		
II. Rozwój działających przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej oraz tworzenie nowych			
Jakie działania rozwijające działalność przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej w 2020 r. podejmowała Państwa jednostka?			
Priorytet II, Cel 1. Zwiększenie liczby przedsiębiorstw społecznych	Liczba przedsiębiorstw społecznych, w tym nowoutworzonych, których przedstawiciele objęci zostali działaniami z obszaru ekonomii społecznej W tym (wymienić jakie to przedsiębiorstwa i ile):		

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

		
Priorytet II, Cel 2. Usamodzielnienie się przedsiębiorstw społecznych i podniesienie jakości działań	Liczba podmiotów udzielających pożyczek i/lub poręczeń dla PES <i>Jakie to podmioty?</i>		
Priorytet II, Cel 3. Wzmocnienie istniejących i tworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej	Liczba nowoutworzonych (2018r.) podmiotów ekonomii społecznej <i>W tym (wymienić jakie to przedsiębiorstwa i ile oraz stan zatrudnienia):</i>		
	<i>Centra Integracji Społecznej</i>		
	<i>Kluby Integracji Społecznej</i>		
	<i>Spółdzielnie socjalne</i>		
	<i>Warsztaty Terapii Zajęciowych</i>		
	<i>Zakłady Aktywności Zawodowej</i>		
	<i>Organizacje pozarządowe</i>		

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<p style="text-align: right;"><i>Inne, jakie?</i></p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>		
III. Wzmocnienie i rozwój koordynacji i współpracy instytucjonalnej w obszarze ekonomii społecznej			
<p>Jakie działania w obszarze współpracy instytucjonalnej w 2020 r. podejmowała Państwa jednostka?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>			
<p>Priorytet III, Cel 1. Wykorzystanie istniejących i pozyskanie nowych źródeł finansowania rozwoju ekonomii społecznej</p>	<p>Liczba pozyskanych nowych źródeł finansowania przez podmioty ES</p> <p style="text-align: right;"><i>Jakie to źródła?</i></p> <p>.....</p> <p>.....</p>		
<p>Priorytet III, Cel 2. Rozwój stabilnych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)</p>	<p>Liczba wdrożonych certyfikacji i standaryzacji OWES</p>		
<p>Priorytet III, Cel 3. Przystępne i przejrzyste akty prawne</p>	<p>Liczba podmiotów ekonomii społecznej, przedsiębiorstw społecznych i otoczenia ekonomii społecznej w regionie, <u>które otrzymały informacje</u> dotyczące regulacji prawnych i ich zmian</p>		

SPIS MAPEK

Mapka 1. Podział województwa podlaskiego na subregiony w województwie podlaskim w 2020 r.....	15
Mapka 2. Przedsiębiorstwa społeczne w województwie podlaskim z podziałem na subregiony w 2020 r.....	38
Mapka 3. Spółdzielnie socjalne w województwie podlaskim z podziałem na subregiony w 2020 r. (N=29)	44
Mapka 4. Jednostki reintegracyjne w województwie podlaskim w 2020 r.....	49
Mapka 5. Centra Integracji Społecznej w województwie podlaskim działające w 2020 r. (N=17).....	51
Mapka 6. Kluby Integracji Społecznej w województwie podlaskim działające w 2020 r. (N=8).....	53
Mapka 7. Zakłady Aktywności Zawodowej w województwie podlaskim w 2020 r. (N=5)..	59

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba działań upowszechniających wiedzę i informacje o ekonomii społecznej oraz dobrych praktykach na terenie województwa podlaskiego w 2020 r.....	22
Tabela 2. Liczba podmiotów z terenu województwa podlaskiego objętych działaniami OWES w 2020 r.	23
Tabela 3. Liczba nowoutworzonych PES z podziałem na subregiony w 2020 r.	26
Tabela 4. Zatrudnienie w Zakładach Aktywności Zawodowej w województwie podlaskim w latach 2017-2020	29
Tabela 5. Formy prawne przedsiębiorstw społecznych w województwie podlaskim w 2020 r. (N=80).....	37
Tabela 6. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu.....	39
Tabela 7. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu bielskiego w 2020 r. (N=13).....	40
Tabela 8. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu łomżyńskiego w 2020 r. (N=21)	40
Tabela 9. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu suwalskiego w 2020 r. (N=18)	41
Tabela 10. Kondycja przedsiębiorstw społecznych w 2020 i na początku 2021 r.....	43
Tabela 11. Liczba spółdzielni socjalnych w województwie podlaskim w latach 2013-2020	45
Tabela 12. Zatrudnienie w spółdzielniach inwalidów (SI) oraz spółdzielniach niewidomych (SN) w Polsce w latach 2017-2020	46
Tabela 13. Liczba zakładów pracy chronionej i liczba osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w tych zakładach w latach 2016-2020.....	47
Tabela 14. Zakłady Pracy Chronionej w województwie podlaskim w 2020 r.....	48
Tabela 15. Kluby Integracji Społecznej w województwie podlaskim w 2020 r.	54
Tabela 16. Warsztaty terapii zajęciowej według województw w 2020 r.	56
Tabela 17. Organizacje sektora non-profit w województwie podlaskim w 2018 r.....	62
Tabela 18. Forma prawna i organizacyjna sektora non-profit w województwie podlaskim w 2018 r.....	62

Tabela 19. Organizacje sektora non-profit według podziału terytorialnego oraz rodzaju miejscowości w 2018 r.	63
Tabela 20. Główna dziedzina działalności organizacji sektora non-profit według podziału terytorialnego w 2018 r.	63
Tabela 21. Organizacje sektora non-profit według prowadzonej działalności w 2018 r.	64
Tabela 22. Branże spółdzielcze w województwie podlaskim w latach 2017-2020 r.	65
Tabela 23. Spółki non profit w województwie podlaskim w 2020 r.	66

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Zasoby instytucjonalne z obszaru ekonomii społecznej w województwie podlaskim w 2020 r.	36
Wykres 2. Branże w jakich działają przedsiębiorstwa społeczne z terenu województwa podlaskiego	42
Wykres 3. Poziom aktywności organizacji w wyniku pandemii	61

